

Червень '2005

**Інформаційний
бюлетень**

**МОНІТОРИНГ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ
СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ**

За редакцією
члена-кореспондента АПН України
М.М.Слюсаревського

Упорядник Л.П.Черниш

Київ

**Моніторинг суспільно-політичної ситуації в Україні:
Інформаційний бюлетень. Червень й 2005 /** За ред. М.М.Слюсаревського;
Упоряд. Л.П.Черниш. — К., 2005. — 72 с.

Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнського репрезентативного опитування громадян, проведеного Інститутом соціальної та політичної психології АПН України в травні 2005р. Ці дані порівнюються з попередніми “зрізами” моніторингових циклів, які постійно здійснює інститут.

Для науковців, працівників ЗМІ, представників громадськості.

У проведенні дослідження, опрацюванні його даних та підготовці матеріалів бюлетеня взяли участь: *Л.П.Булах, О.В.Петрунько, О.М.Плющ, М.М.Слюсаревський, П.Д.Фролов, Л.П.Черниш.*

Адреса:

254070, м.Київ, вул.Андріївська, 15
тел. 425-24-08 , 425-22-87
факс. 425-45-56

При використанні матеріалів дослідження посилання на Інститут соціальної та політичної психології АПН України обов'язкове.

© Інститут соціальної та політичної психології АПН України, 2005

З М І С Т

ВСТУП.....	4
Частина 1. МОНІТОРИНГ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ ДО ПРОВІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ, ВЛАДНИХ СТРУКТУР ТА ІНШИХ СУСПІЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ	
1.1. Довіра до провідних українських політиків	5
1.2. Довіра до владних структур та інших суспільних інститутів.....	29
Частина 2. МОНІТОРИНГ СТАВЛЕННЯ ГРОМАДЯН ДО РІШЕНЬ ТА ДІЙ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ, ВЕРХОВНОЇ РАДИ І КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ	
2.1. Оцінка громадянами підсумків перших 100 днів Президента та Уряду.....	43
2.2. Сприйняття населенням окремих рішень і дій Уряду, Національного банку, правоохоронних органів.....	46
2.3. Громадська думка щодо конституційної реформи... 	54
2.4. 60-річчя Перемоги та проблема УПА в оцінках громадян	57
2.5. Громадська думка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України	60
2.6. Реакція населення на інші питання зовнішньої політики, оцінка українсько-російських відносин та перспектив СНД.....	66

ВСТУП

Масове опитування громадян, результати якого вміщено в бюлетені, проведене Інститутом соціальної та політичної психології АПН України 3–10 травня 2005р. Опитано за квотною вибіркою, що репрезентує доросле населення України, 1217 респондентів віком від 18 років. Середнє відхилення від норм вибірки становить 2,5%.

Опитування було проведено у 370 населених пунктах, з них: міських – 161, сільських – 209.

Наведені в бюлетені дані опитування у міру можливості порівнюються з попередніми “зрізами” відповідних моніторингових циклів, зокрема, з даними аналогічного опитування, що було здійснене рік тому (травень 2004р.) в межах моніторингу довіри населення до провідних українських політиків, владних структур та інших суспільних інститутів “допомаранчевої” доби.

Окрім того, до анкети було включено низку запитань, побудованих за аналогією з використаними Аналітичним центром Юрія Левади під час опитування, що проходилося в Російській Федерації у лютому ц.р. на прохання інтернет-видання “Українська правда”. Це дало змогу зіставити думки та настрої українських і російських громадян з окремих аспектів українсько-російських стосунків.

Частина 1. МОНІТОРИНГ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ ДО ПРОВІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ, ВЛАДНИХ СТРУКТУР ТА ІНШИХ СУСПІЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ

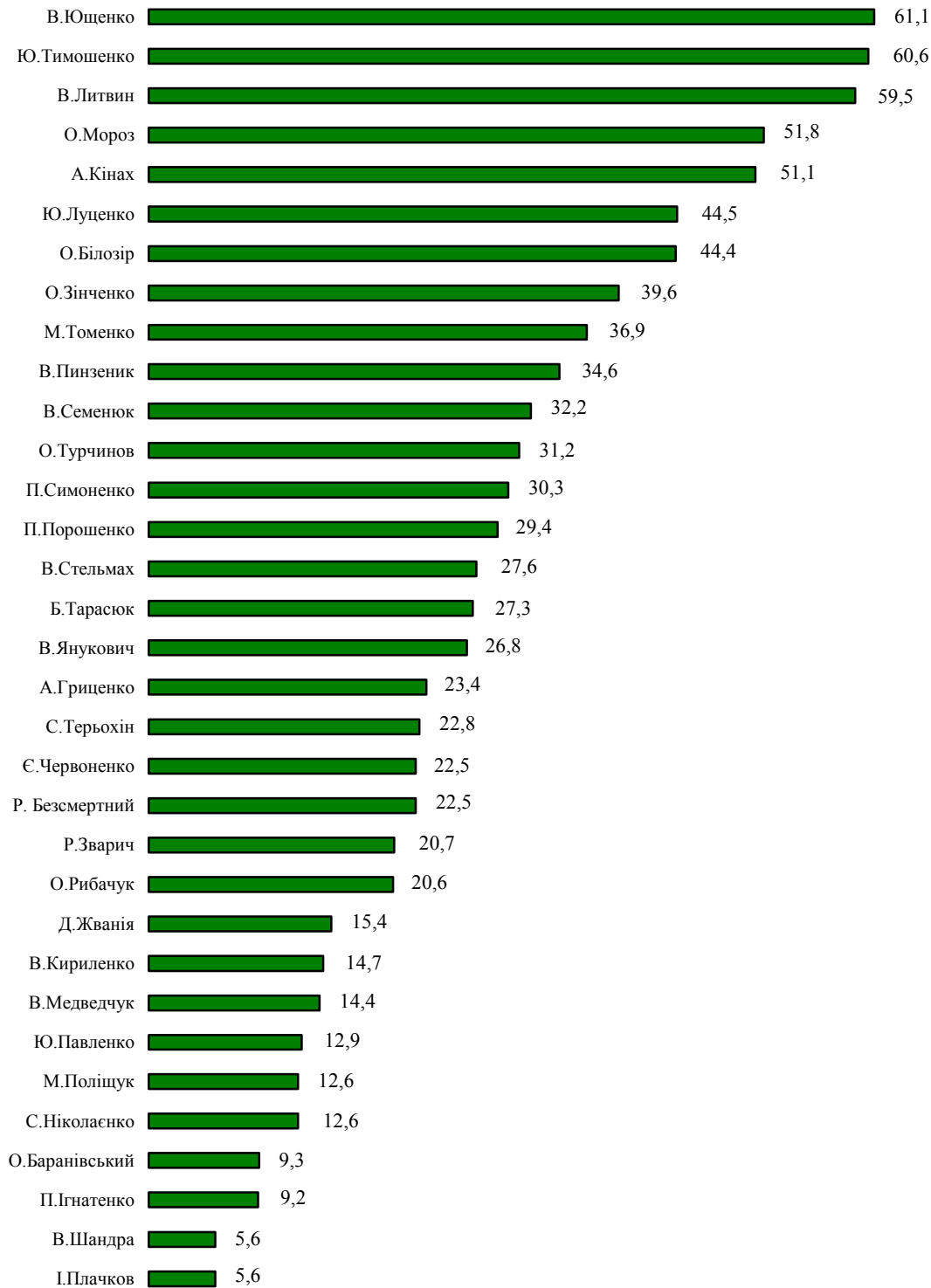
1.1. Довіра до провідних українських політиків

Розподіл відповідей по вибірці в цілому

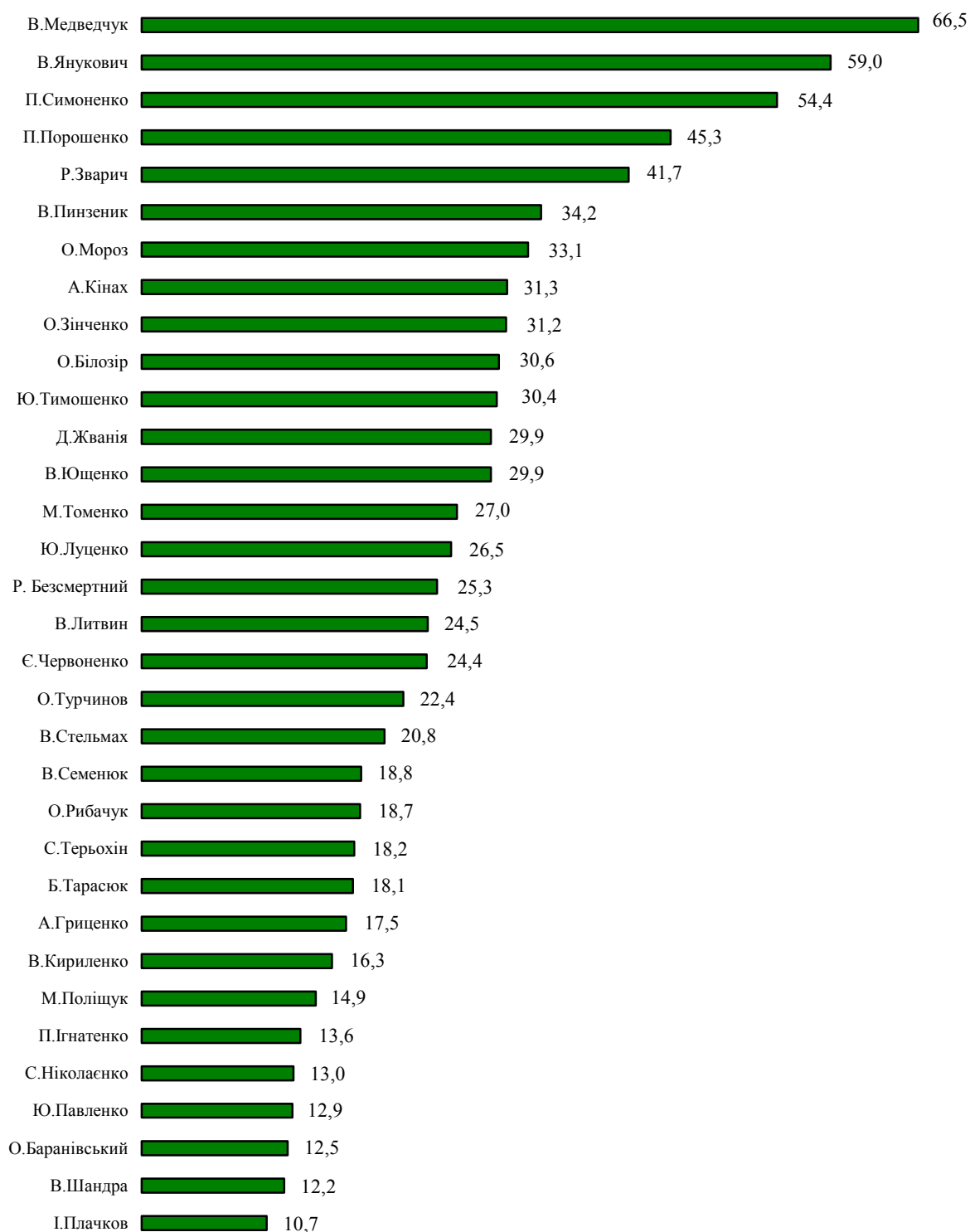
(за станом на першу декаду травня, у % до загальної кількості опитаних)

	Цілком довіряю	Скоріше довіряю	Скоріше не довіряю	Зовсім не довіряю	Важко відповісти	Не знаю такого (такої)
О.Баранівський	2,6	6,8	5,7	6,8	16,0	62,1
Р. Безсмертний	7,3	15,2	12,2	13,0	21,7	30,6
О.Білозір	19,1	25,3	12,9	17,7	19,2	5,8
А.Гриценко	10,0	13,4	8,7	8,8	21,0	38,1
Д.Жванія	6,0	9,4	13,0	16,9	18,3	36,4
Р.Зварич	7,8	12,9	16,4	25,3	18,4	19,2
О.Зінченко	16,1	23,6	14,4	16,8	16,9	12,2
П.Ігнатенко	2,7	6,4	6,6	7,0	20,7	56,6
В.Кириленко	5,6	9,0	8,3	8,0	22,9	46,2
А.Кінах	23,2	27,9	15,1	16,2	13,3	4,3
В.Литвин	26,4	33,0	15,2	9,3	13,0	3,1
Ю.Луценко	27,2	17,3	12,5	14,0	14,5	14,5
В.Медведчук	4,1	10,3	18,1	48,3	15,3	3,9
О.Мороз	20,7	31,1	15,9	17,2	13,4	1,7
С.Ніколаєнко	4,0	8,6	6,0	7,0	19,8	54,6
Ю.Павленко	4,4	8,5	6,3	6,6	20,4	53,8
В.Пинзеник	14,4	20,2	14,8	19,4	16,6	14,6
І.Плачков	1,8	3,8	5,8	4,9	19,3	64,4
М.Поліщук	4,3	8,3	6,9	7,9	19,5	53,1
П.Порошенко	12,1	17,3	16,6	28,7	16,1	9,2
О.Рибачук	8,9	11,7	8,6	10,1	20,3	40,4
В.Семенюк	14,4	17,7	10,1	8,7	21,1	28,0
П.Симоненко	12,1	18,3	17,4	36,9	12,9	2,4
В.Стельмах	9,5	18,1	11,4	9,4	27,4	24,2
Б.Тарасюк	12,4	14,9	8,3	9,8	23,6	31,0
С.Терьохін	8,1	14,7	8,7	9,4	23,4	35,7
Ю.Тимошенко	40,4	20,2	9,1	21,3	8,2	0,8
М.Томенко	19,2	17,7	11,4	15,6	17,2	18,9
О.Турчинов	14,3	16,9	11,4	11,0	23,4	23,0
Є.Червоненко	8,9	13,6	10,4	14,1	22,4	30,6
В.Шандра	2,2	3,4	5,8	6,5	18,5	63,6
В.Ющенко	44,9	16,2	10,9	19,1	8,3	0,6
В.Янукович	14,0	12,9	11,5	47,5	13,0	1,1

Рейтинг довіри
(сума відповідей “цілком довіряю” та “скоріше довіряю”)

Рейтинг недовіри
(сума відповідей “зовсім не довіряю” та “скоріше не довіряю”)

*Інтегральний показник (+, -) рейтингу довіри до українських політиків
(з урахуванням ступеня відомості)*

Володимир Литвин	+ 33,9
Віктор Ющенко	+ 31,0
Юлія Тимошенко	+ 30,0
Анатолій Кінах	+ 18,9
Олександр Мороз	+ 18,4
Юрій Луценко	+ 15,4
Оксана Білозір	+13,0
Валентина Семенюк	+ 9,6
Микола Томенко	+ 8,0
Олександр Зінченко	+ 7,4
Олександр Турчинов	+ 6,8
Борис Тарасюк	+ 6,3
Володимир Стельмах	+ 5,2
Анатолій Гриценко	+3,6
Сергій Терьохін	+ 3,0
Олег Рибачук	+ 1,1
Віктор Пинзеник	+ 0,3
Юрій Павленко	0,0
Станіслав Ніколаєнко	- 0,2
В'ячеслав Кириленко	- 0,9
Микола Поліщук	- 1,1
Олександр Баранівський	- 1,2
Євген Червоненко	- 1,3
Іван Плачков	- 1,8
Роман Безсмертний	- 1,9
Павло Ігнатенко	- 1,9
Володимир Шандра	- 2,4
Давид Жванія	- 9,2
Петро Порошенко	- 14,4
Роман Зварич	- 17,0
Петро Симоненко	- 23,5
Віктор Янукович	- 31,8
Віктор Медведчук	- 50,1

Примітка. Інтегральний показник (у відсотках) обчислюється так:

$$C_p = \frac{(D-N) \times Z}{100},$$

де D – громадяни, які цілком довіряють та скоріше довіряють політику;
 N – громадяни, які зовсім не довіряють та скоріше не довіряють політику;
 Z – громадяни, які знають політика.

Динаміка рейтингів провідних політичних і державних діячів

	17-22 квітня 2003р.	28 червня – 3 липня 2003р.	1-5 вересня 2003р.	8-13 листопада 2003р.	9-13 лютого 2004р.	17-25 травня 2004р.	3-10 травня 2005р.
В.Ющенко							
ступінь відомості	98,6	98,2	97,5	98,3	98,2	99,2	99,3
рейтинг довіри	43,6	43,8	41,3	40,8	40,4	44,3	61,1
рейтинг недовіри	41,0	41,6	44,6	47,4	46,0	43,6	29,9
інтегральний показник	+2,5	+2,2	-3,2	-6,5	-5,5	+0,6	+31,0
В.Литвин							
ступінь відомості	91,6	88,6	89,2	90,7	88,7	91,8	96,9
рейтинг довіри	17,6	19,8	19,2	18,2	23,8	22,8	59,5
рейтинг недовіри	53,7	46,4	50,4	53,9	47,2	48,1	24,5
інтегральний показник	-33,3	-24,5	-25,0	-32,4	-20,8	-23,2	+33,9
Ю.Тимошенко							
ступінь відомості	96,5	97,4	96,2	98,0	96,8	96,3	99,2
рейтинг довіри	35,9	34,5	30,4	29,8	29,9	29,9	60,6
рейтинг недовіри	48,6	51,7	55,7	57,9	54,8	55,9	30,4
інтегральний показник	-12,2	-16,8	-24,3	-27,5	-24,1	-25,0	+30,0
П.Порошенко							
ступінь відомості	62,5	—	—	56,4	—	—	90,8
рейтинг довіри	9,7	—	—	11,1	—	—	29,4
рейтинг недовіри	31,1	—	—	27,6	—	—	45,3
інтегральний показник	-13,5	—	—	-9,3	—	—	-14,4

	17–22 квітня 2003р.	28 червня – 3 липня 2003р.	1–5 вересня 2003р.	8–13 листопада 2003р.	9–13 лютого 2004р.	17–25 травня 2004р.	3–10 травня 2005р.
Зінченко							
ступінь відомості	68,2	62,6	65,1	62,0	66,7	61,6	87,8
рейтинг довіри	14,2	12,8	12,9	13,6	16,4	17,0	39,6
рейтинг недовіри	34,6	29,4	32,7	28,5	31,0	26,3	31,2
інтегральний показник	-13,9	-10,4	-12,9	-9,2	-9,7	-5,7	+7,4
Сінах							
ступінь відомості	90,9	89,4	87,8	88,5	89,6	88,2	95,7
рейтинг довіри	25,5	25,3	25,7	25,7	26,7	26,6	51,1
рейтинг недовіри	46,2	46,1	44,9	47,1	46,4	45,7	31,3
інтегральний показник	-18,8	-18,6	-16,9	-18,9	-17,7	-16,8	+18,9
Безсмертний							
ступінь відомості	53,3	—	—	—	—	47,7	69,4
рейтинг довіри	8,3	—	—	—	—	7,9	22,5
рейтинг недовіри	25,7	—	—	—	—	22,8	25,3
інтегральний показник	-9,3	—	—	—	—	-7,1	-1,9
Томенко							
ступінь відомості	48,3	41,9	42,3	—	—	—	81,1
рейтинг довіри	10,1	11,1	7,8	—	—	—	36,9
рейтинг недовіри	19,9	14,7	16,3	—	—	—	27,0
інтегральний показник	-4,7	-1,5	-3,6	—	—	—	+8,0

	17–22 квітня 2003р.	28 червня – 3 липня 2003р.	1–5 вересня 2003р.	8–13 листопада 2003р.	9–13 лютого 2004р.	17–25 травня 2004р.	3–10 травня 2005р.
Б.Тарасюк							
ступінь відомості	58,5	57,4	58,2	—	—	—	69,0
рейтинг довіри	13,7	13,4	13,2	—	—	—	27,3
рейтинг недовіри	24,1	22,6	23,4	—	—	—	18,1
інтегральний показник	-6,2	-5,3	-6,0	—	—	—	+6,3
В.Медведчук							
ступінь відомості	95,2	95,6	94,0	94,3	95,4	95,7	96,1
рейтинг довіри	15,2	15,6	15,4	12,9	13,3	11,7	14,4
рейтинг недовіри	63,1	64,0	62,1	68,3	67,2	70,8	66,5
інтегральний показник	-46,0	-46,3	-43,9	-52,2	-51,4	-56,6	-50,1
О.Мороз							
ступінь відомості	97,9	98,2	96,2	97,3	97,4	97,3	98,3
рейтинг довіри	39,7	37,7	35,5	39,6	33,5	36,9	51,8
рейтинг недовіри	40,6	42,2	45,5	41,9	47,1	43,2	33,1
інтегральний показник	-0,8	-4,4	-9,6	-2,2	-13,2	-6,1	+18,4

	17–22 квітня 2003р.	28 червня – 3 липня 2003р.	1–5 вересня 2003р.	8–13 листопада 2003р.	9–13 лютого 2004р.	17–25 травня 2004р.	3–10 травня 2005р.
П.Симоненко							
ступінь відомості	95,8	96,8	95,0	95,9	95,7	94,8	97,6
рейтинг довіри	36,0	31,4	31,5	31,7	26,9	28,4	30,3
рейтинг недовіри	44,4	49,9	49,5	51,6	56,8	54,5	54,4
інтегральний показник	-8,1	-17,8	-17,1	-19,1	-28,6	-24,7	-23,5
В.Янукович							
ступінь відомості	85,3	86,7	85,7	88,4	93,4	95,9	98,9
рейтинг довіри	20,7	21,2	24,4	20,6	21,9	26,5	26,8
рейтинг недовіри	36,8	41,4	41,4	48,1	51,7	53,9	59,0
інтегральний показник	-13,7	-17,5	-14,6	-24,3	-27,8	-26,2	-31,8

**Порівняльні рейтингові показники окремих посадових осіб
і їхніх попередників, що працювали на цих посадах
до помаранчевої революції**

	В.Ющенко, 3–10 травня 2005р.	Л.Кучма, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	99,4	99,0
рейтинг довіри	61,1	14,0
рейтинг недовіри	29,9	76,0
інтегральний показник	+31,0	-61,4

	Ю.Тимошенко, 3–10 травня 2005р.	В.Янукович, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	99,2	95,9
рейтинг довіри	60,6	26,5
рейтинг недовіри	30,4	53,9
інтегральний показник	+30,0	-26,2

	П.Порошенко, 3–10 травня 2005р.	В.Радченко, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	90,8	50,5
рейтинг довіри	29,4	4,1
рейтинг недовіри	45,3	26,6
інтегральний показник	-14,4	-11,4

	О.Зінченко, 3–10 травня 2005р.	В.Медведчук, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	87,8	95,7
рейтинг довіри	39,6	11,7
рейтинг недовіри	31,2	70,8
інтегральний показник	+7,4	-56,6

	В.Стельмах, 3–10 травня 2005р.	С.Тігіпко, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	75,8	82,3
рейтинг довіри	27,6	20,5
рейтинг недовіри	20,8	41,6
інтегральний показник	+5,2	-17,4

	А.Кінах, 3–10 травня 2005р.	М.Азаров, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	95,7	68,7
рейтинг довіри	51,1	9,2
рейтинг недовіри	31,3	42,3
інтегральний показник	+18,9	-22,7

	М.Томенко, 3–10 травня 2005р.	Д.Табачник, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	81,1	73,1
рейтинг довіри	36,9	10,8
рейтинг недовіри	27,0	40,6
інтегральний показник	+8,0	-24,8

	О.Баранівський, 3–10 травня 2005р.	В.Слаута, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	37,9	33,3
рейтинг довіри	9,3	2,6
рейтинг недовіри	12,5	16,8
інтегральний показник	-1,2	-4,7

	А.Гриценко, 3–10 травня 2005р.	Є.Марчук, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	61,9	92,9
рейтинг довіри	23,4	12,0
рейтинг недовіри	17,5	61,9
інтегральний показник	+3,6	-46,4

	Д.Жванія, 3–10 травня 2005р.	Г.Рева, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	63,6	47,5
рейтинг довіри	15,4	10,8
рейтинг недовіри	29,9	19,8
інтегральний показник	-9,2	-4,3

	Р.Зварич, 3–10 травня 2005р.	О.Лавринович, 9–13 лютого 2004р.
ступінь відомості	80,8	54,1
рейтинг довіри	20,7	7,9
рейтинг недовіри	41,7	25,5
інтегральний показник	-17,0	-9,5

	В.Кириленко, 3–10 травня 2005р.	М.Папієв, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	53,8	32,8
рейтинг довіри	14,7	5,3
рейтинг недовіри	16,3	15,0
інтегральний показник	-0,9	-3,2

	Ю.Луценко, 3–10 травня 2005р.	М.Білоконь, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	85,5	52,0
рейтинг довіри	44,5	5,4
рейтинг недовіри	26,5	28,0
інтегральний показник	+15,4	-11,8

	С.Ніколаснко, 3–10 травня 2005р.	В.Кремень, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	45,4	70,1
рейтинг довіри	12,6	15,9
рейтинг недовіри	13,0	35,8
інтегральний показник	-0,2	-13,9

	Ю.Павленко, 3–10 травня 2005р.	В.Довженко, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	46,2	49,6
рейтинг довіри	12,9	11,7
рейтинг недовіри	12,9	20,3
інтегральний показник	0,0	-4,3

	В.Пинзеник, 3–10 травня 2005р.	М.Азаров, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	85,4	68,7
рейтинг довіри	34,6	9,2
рейтинг недовіри	34,2	42,3
інтегральний показник	+0,3	-22,7

	І.Плачков, 3–10 травня 2005р.	С.Тулуб, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	35,6	43,9
рейтинг довіри	5,6	4,0
рейтинг недовіри	10,7	20,9
інтегральний показник	-1,8	-7,4

	М.Поліщук, 3–10 травня 2005р.	А.Підаєв, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	46,9	24,1
рейтинг довіри	12,6	2,0
рейтинг недовіри	14,9	11,8
інтегральний показник	-1,1	-2,4

	Б.Гарасюк, 3–10 травня 2005р.	К.Грищенко, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	69,0	52,0
рейтинг довіри	27,3	9,7
рейтинг недовіри	18,1	22,4
інтегральний показник	+6,3	-6,6

	С.Терьохін, 3–10 травня 2005р.	М.Деркач, 17–25 травня 2004р.
ступінь відомості	64,3	60,7
рейтинг довіри	22,8	8,6
рейтинг недовіри	18,2	32,5
інтегральний показник	+3,0	-14,5

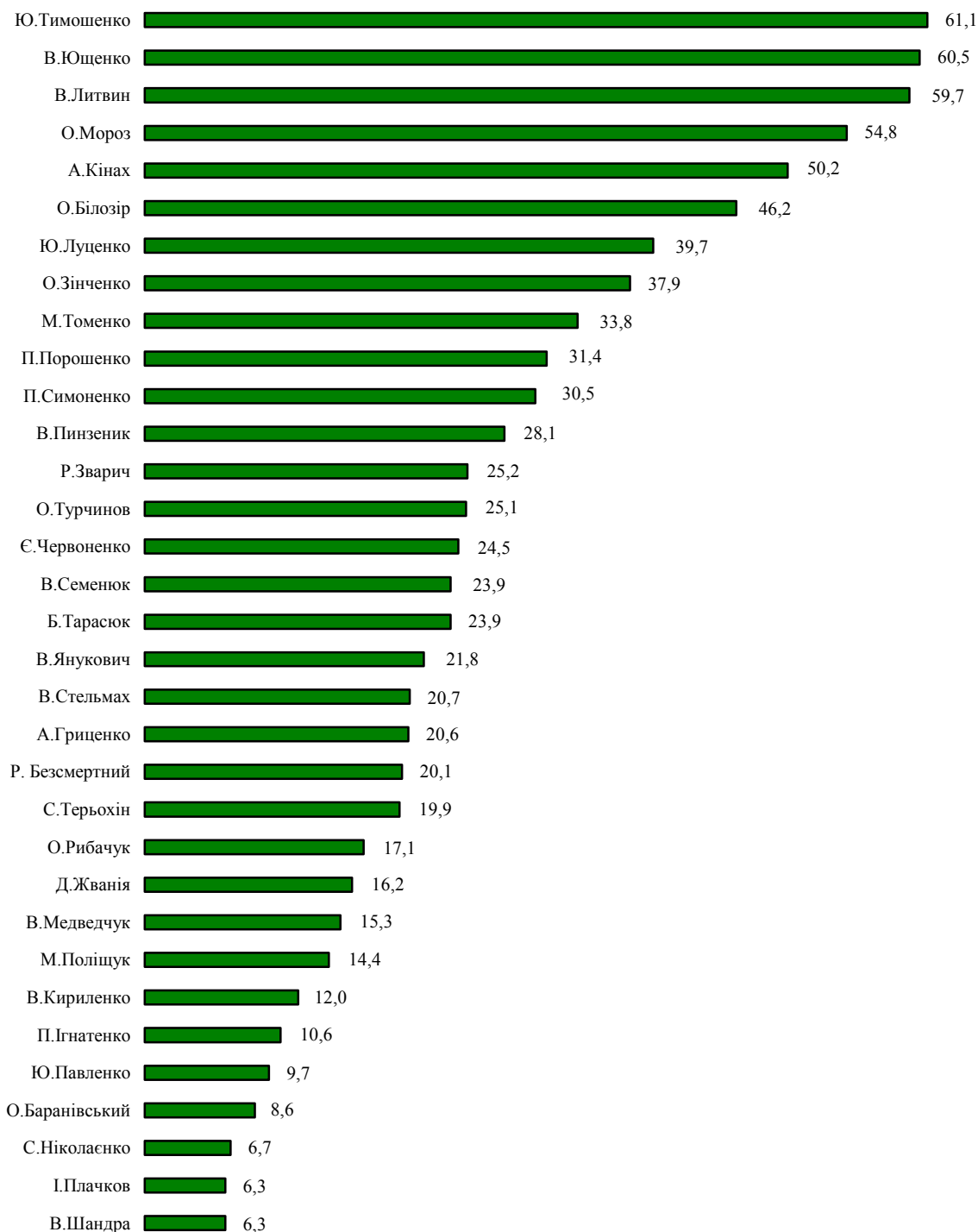
Рейтинги довіри до українських політиків у регіональному розрізі
(сума відповідей “цілком довіряю” та “скоріше довіряю”)

АР Крим	Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	Схід (Дніпропетро вська, Запо- різька, Хар- ківська області)	Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	Галичина (Івано- Франківська, Львівська, Терно- пільська області)	Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	Донбас (Донецька, Луганська області)	м. Київ
О. Баранівський	18,6	10,5	8,8	6,2	15,6	10,0	4,2	8,1
Р. Безмертний	22,0	25,1	17,2	23,4	46,8	24,5	13,1	26,2
О. Білозір	18,6	53,5	34,4	47,8	76,6	47,1	25,3	59,0
А. Гриценко	16,9	24,2	18,5	22,7	46,8	32,0	12,1	37,1
Д. Жванія	10,2	13,6	13,0	14,2	29,8	18,6	11,6	27,4
Р. Зварич	15,3	23,0	16,3	24,1	39,5	23,5	11,6	25,8
О. Зінченко	23,7	46,5	25,5	49,6	66,9	49,0	20,5	53,2
П. Ігнатенко	5,2	8,8	10,2	5,4	11,4	14,0	5,3	14,5
В. Кириленко	10,5	18,8	13,9	11,6	24,4	12,7	8,9	21,0
А. Кінах	32,2	57,0	43,1	54,9	71,8	55,9	35,9	62,9
В. Литвин	47,5	64,1	56,3	69,9	64,5	65,7	46,1	66,1
Ю. Луценко	22,0	54,8	34,0	54,1	70,2	64,7	24,0	62,9
В. Медведчук	15,3	10,4	19,3	9,7	6,5	6,0	27,1	4,9
О. Мороз	32,2	61,4	44,9	64,9	56,1	64,4	33,0	56,5
С. Ніколаєнко	12,1	11,7	8,9	9,8	27,4	13,7	7,4	14,5
Ю. Павленко	3,4	13,3	7,9	13,4	28,7	16,8	9,9	19,7
В. Пинзеник	27,1	39,7	21,5	42,5	60,2	44,1	20,8	46,8

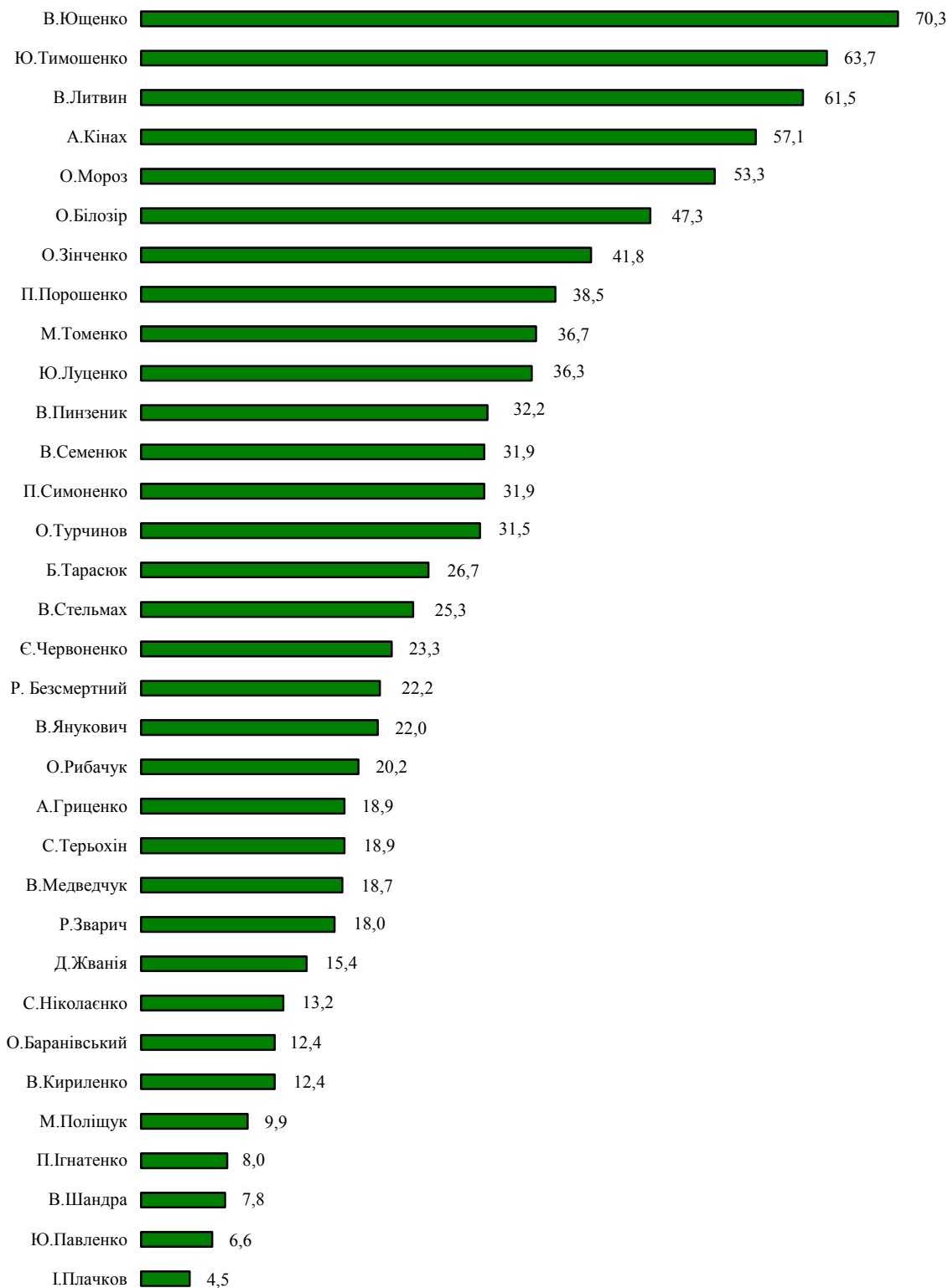
АР Крим	Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	Схід (Дніпропетро вська, Запо- різька, Хар- ківська області)	Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	Галичина (Івано- Франківська, Львівська, Тернопільська області)	Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	Донбас (Донецька, Луганська області)	м. Київ
І.Плачков	7,0	4,7	6,2	7,4	5,9	5,2	4,7	4,8
М.Поліщук	14,3	9,3	8,8	24,4	21,6	8,7	8,9	9,7
П.Порошенко	34,8	25,6	36,3	46,0	44,6	18,1	12,0	43,5
О.Рибачук	23,0	11,8	25,0	46,8	21,8	14,0	11,6	25,8
В.Семенюк	39,0	22,4	37,5	48,4	27,5	27,6	28,3	35,5
П.Симоненко	28,3	40,2	29,2	5,6	20,8	34,5	40,8	18,0
В.Стельмах	30,6	17,3	34,2	47,6	24,5	22,6	21,9	43,5
Б.Тарасюк	28,4	20,5	30,6	62,1	29,4	13,8	14,6	35,5
С.Терьохін	26,5	17,4	25,2	41,1	28,4	13,3	11,1	35,5
Ю.Тимошенко	73,5	52,8	75,7	89,6	71,3	51,7	29,8	80,6
М.Томенко	44,1	23,8	44,2	75,0	50,0	21,7	17,2	56,5
О.Турчинов	38,6	18,2	39,6	52,4	40,2	25,2	17,3	48,4
Є.Червоненко	27,8	13,0	31,0	39,0	21,6	14,0	15,6	32,8
В.Шандра	7,0	3,3	3,6	7,4	8,9	5,4	3,2	11,5
В.Ющенко	72,6	54,7	74,3	89,4	78,0	48,7	29,5	80,6
В.Янукович	17,9	37,5	14,2	4,0	5,9	31,0	60,0	3,2

Рейтинги довіри до українських політиків серед основних соціально-демографічних груп населення
(сума відповідей “цілком довіряю” та “скоріше довіряю”)

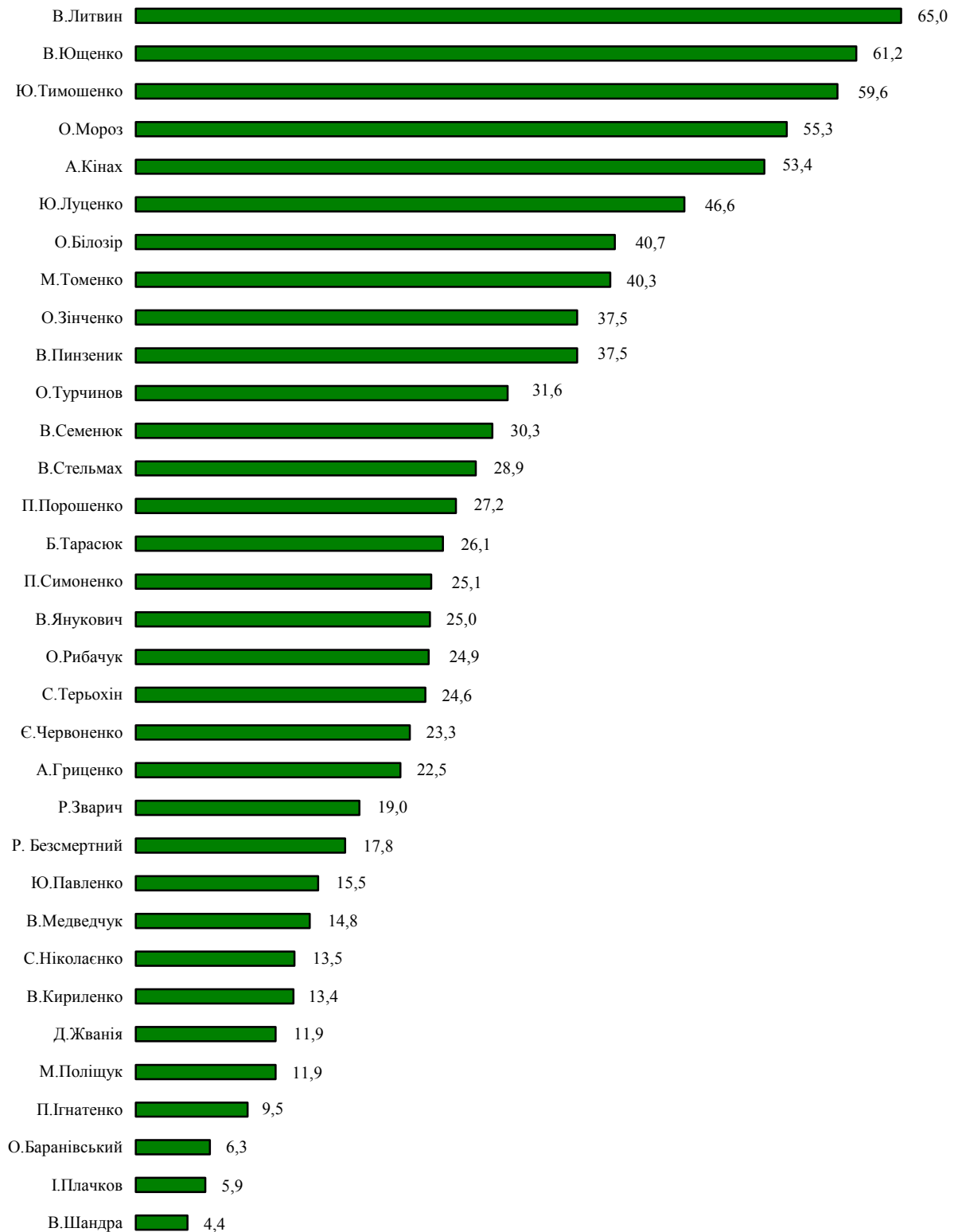
Серед робітників

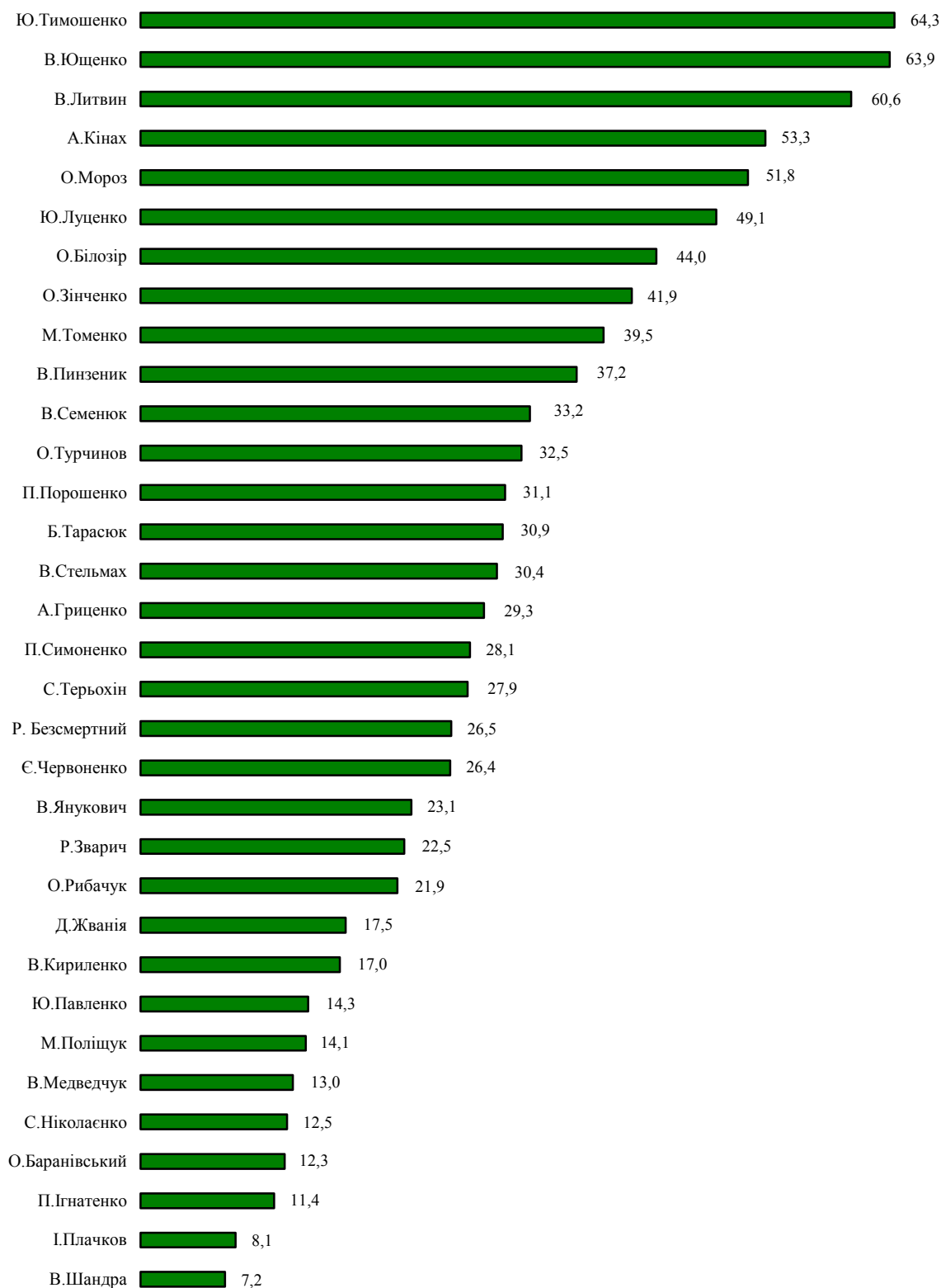
Серед селян

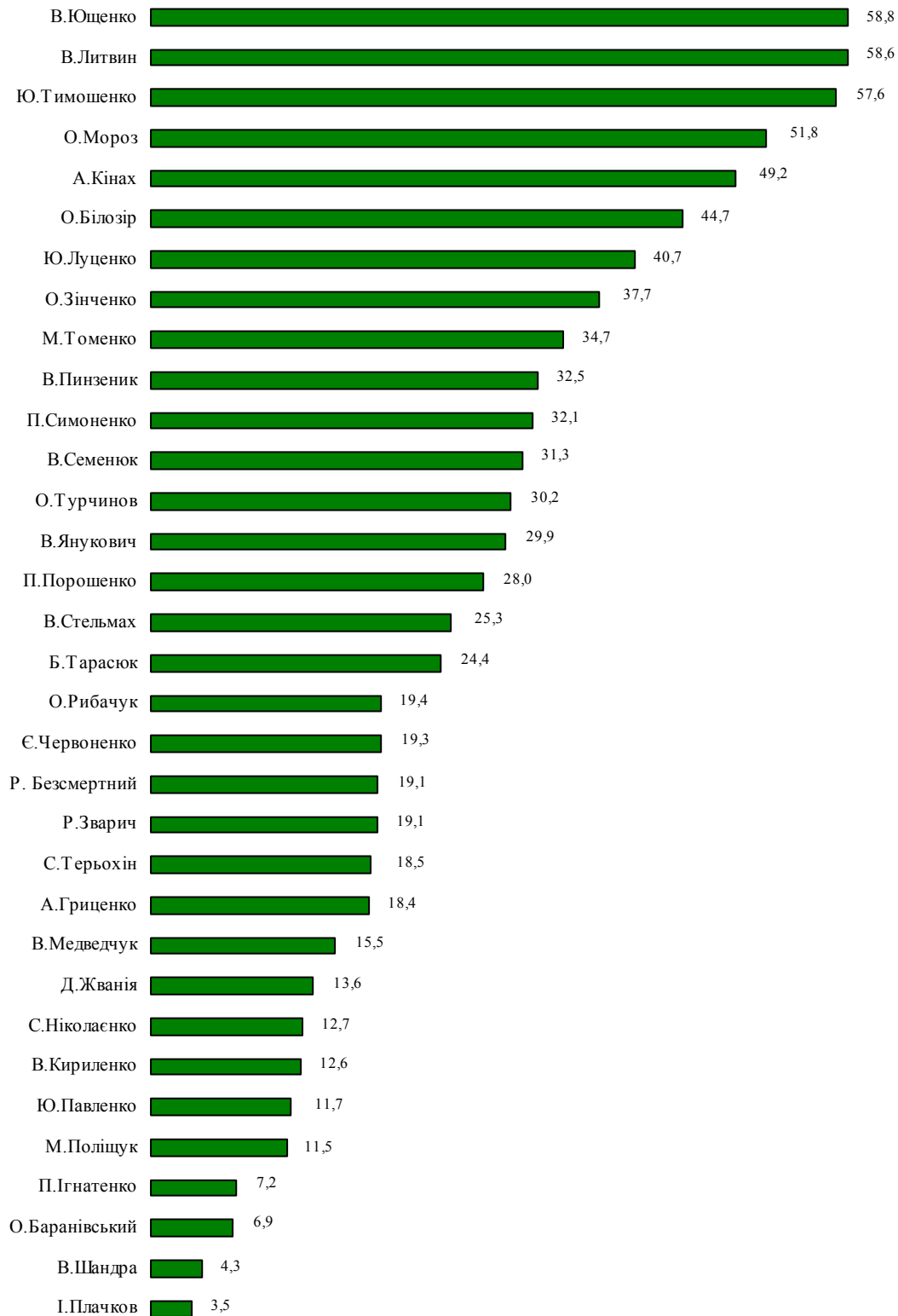
Серед службовців

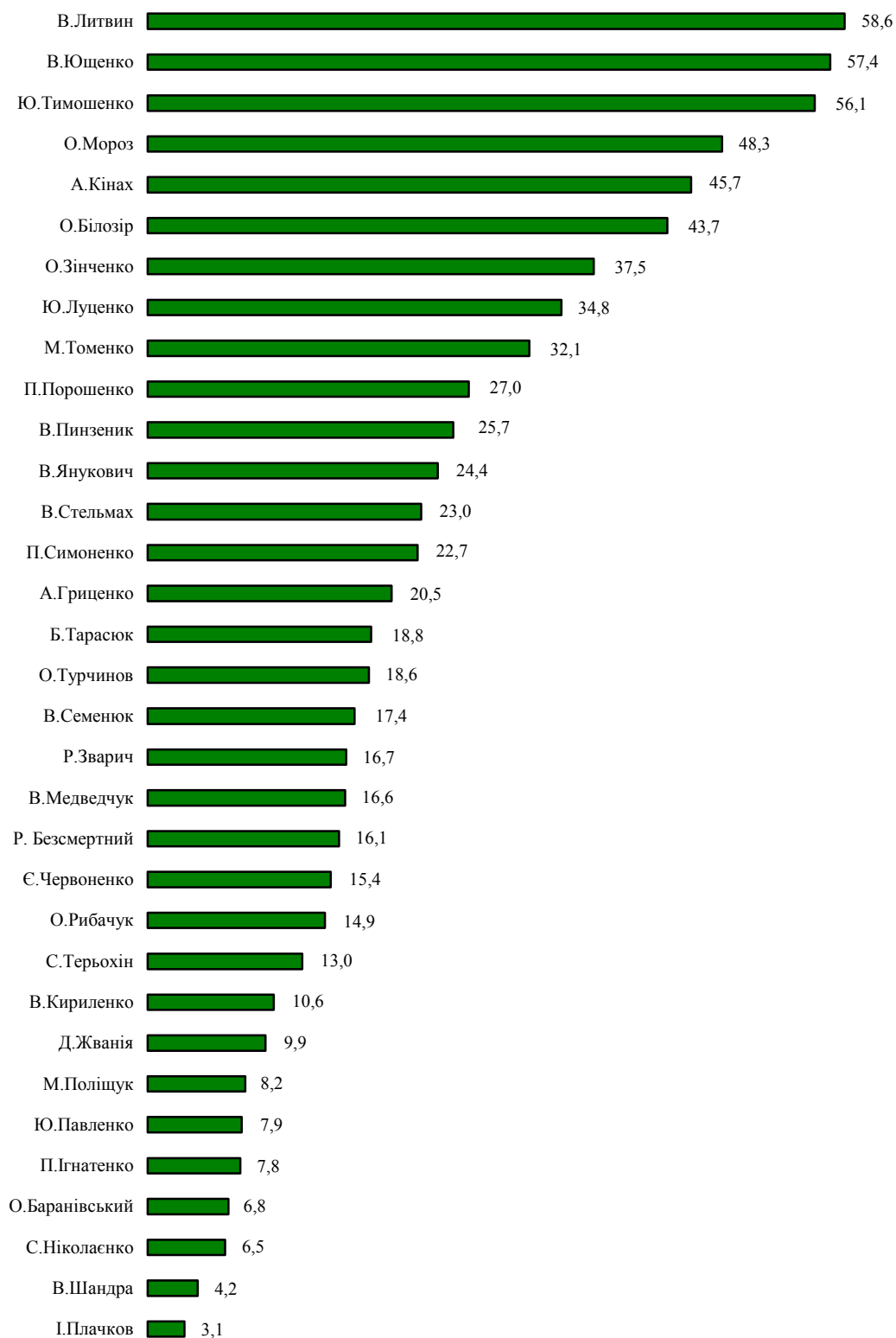
Серед чоловіків

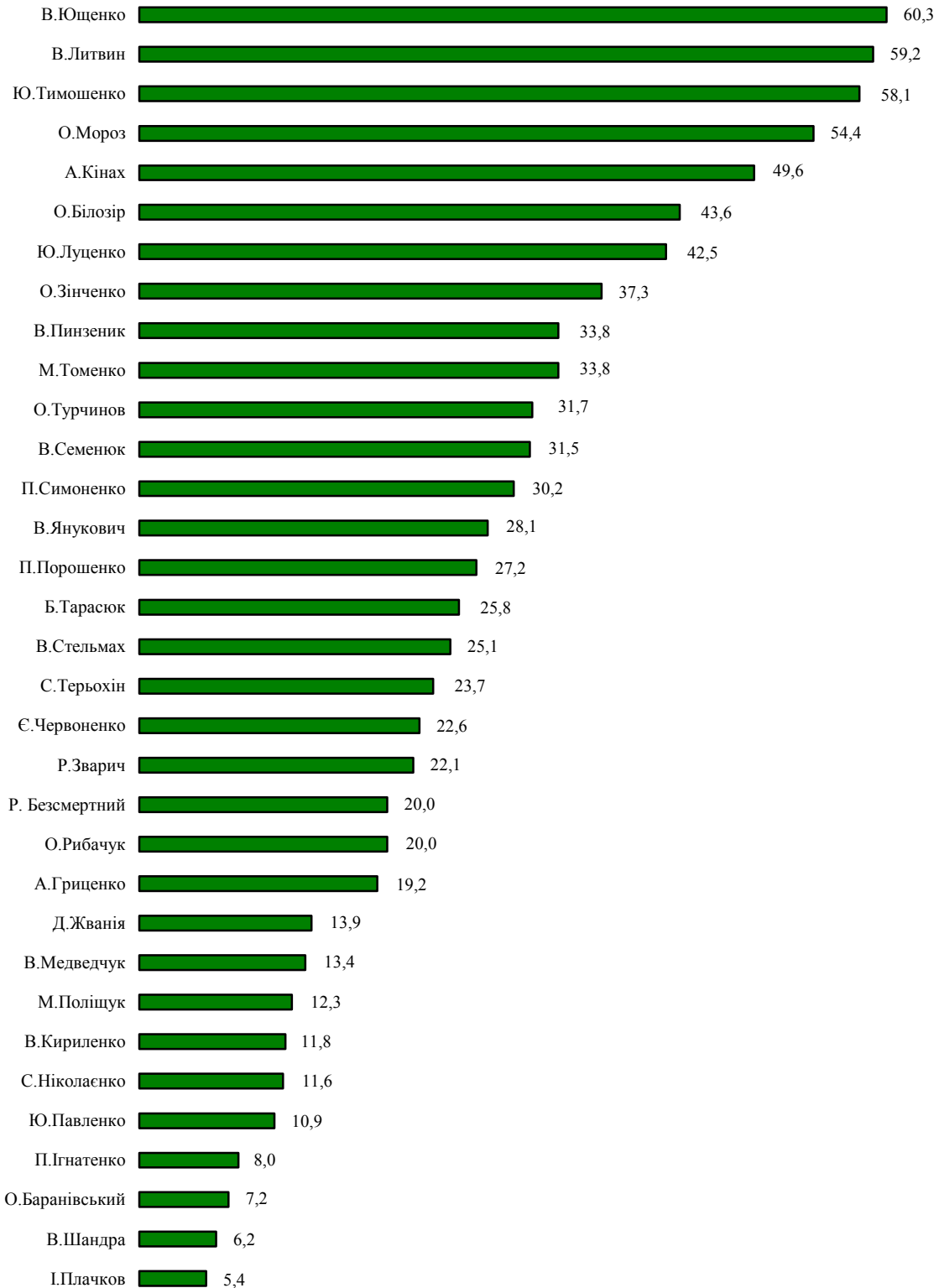
Серед жінок

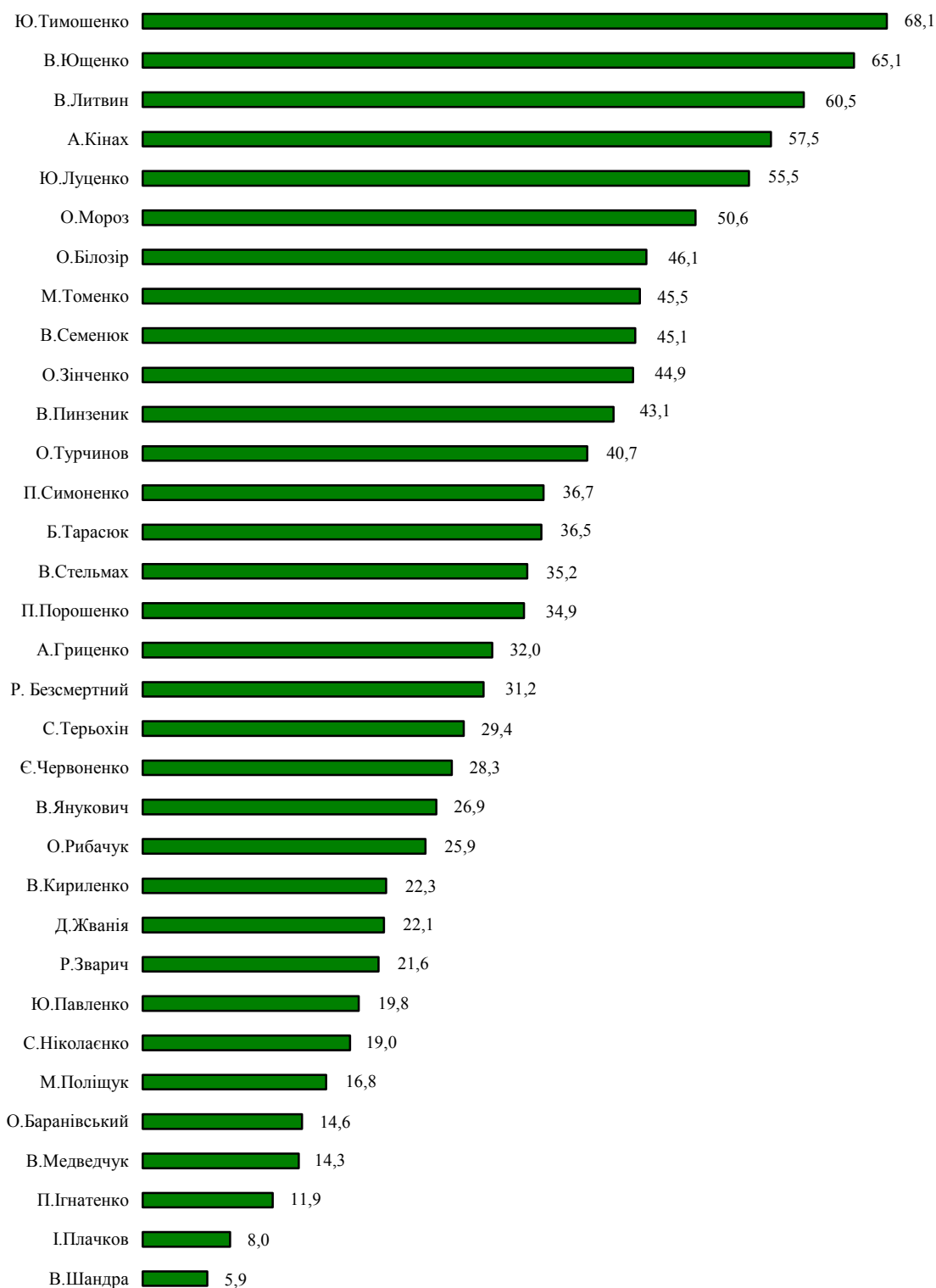
Серед молоді

Серед людей зрілого віку

Серед людей пенсійного віку

Резюме

- Найбільшою довірою в українському суспільстві користуються найвищі посадові особи держави – Президент України В.Ющенко, Прем'єр-міністр Ю.Тимошенко, Голова Верховної Ради В.Литвин. При цьому між Президентом і керівниками законодавчої та виконавчої гілок влади встановився своєрідний паритет довіри – її сумарні показники істотно не відрізняються: В.Ющенку цілком довіряють або скоріше довіряють, ніж не довіряють 61,1% опитаних, Ю.Тимошенко – 60,6%, В.Литвину – 59,5%. Щоправда, довіра до В.Литвина виражена поки що порівняно слабше, оскільки цілком довіряють йому лише 26% опитаних, тоді як В.Ющенку і Ю.Тимошенко – 45 і 40% відповідно. Водночас у В.Литвина помітно нижчий показник недовіри – 24,5% (порівняймо: В.Ющенку та Ю.Тимошенко не довіряють приблизно по 30% респондентів). Як наслідок, Голова ВР має сьогодні найкраще співвідношення показників довіри та недовіри (+33,9).
- Більш як половина населення довіряє першому віце-прем'єр-міністрові А.Кінаху. Позитивний баланс довіри-недовіри мають також Державний секретар України О.Зінченко, віце-прем'єри М.Томенко та О.Рибачук, голова Національного банку України В.Стельмах, голова СБУ О.Турчинов та голова Фонду держмайна В.Семенюк, міністри Ю.Луценко, О.Білозір, Б.Тарасюк, А.Гриценко, С.Терьохін, В.Пинзеник. Інші члени Уряду характеризуються нульовим або негативним балансом довіри-недовіри. Особливо чітко вираженим негативним співвідношення показників довіри та недовіри є у міністрів Р.Зварича і Д.Жванії. Більше не довіряють, ніж довіряють опитані також секретареві РНБОУ П.Порошенку.
- Серед політиків, які не обіймають керівних посад у структурах законодавчої та виконавчої влади, найбільшою довірою населення користується лідер Соцпартії О.Мороз. Представники як “старої” (П.Симоненко), так і “нової” (В.Медведчук, В.Янукович) опозиції очолюють список політичних діячів, яким населення більше не довіряє, ніж довіряє. При цьому абсолютну першість в антирейтингу недовіри утримує В.Медведчук (понад 66,5% опитаних).
- Порівняно з травнем 2004 року істотне підвищення рівня довіри та зниження недовіри зафіксовано у Президента України В.Ющенка, Голови Верховної Ради В.Литвина, Прем'єр-міністра Ю.Тимошенко, першого віце-прем'єра А.Кінаха. Особливо різючі зміни відбулися в

ставленні громадян до В.Литвина та Ю.Тимошенко. Так, якщо рік тому інтегральний показник довіри-недовіри до В.Литвина становив $-23,2$, то тепер сягає $+33,9$. Більш або менш виражена позитивна динаміка показників довіри спостерігається і в О.Мороза, О.Зінченка, Р.Безсмертного, П.Порошенка, М.Томенка, Б.Тарасюка. Натомість у П.Симоненка та В.Януковича ці показники залишаються практично такими самими, як і в травні минулого року. До того ж збільшилася кількість респондентів, які не довіряють В.Януковичу.

- Показники довіри та недовіри до провідних вітчизняних політиків нерівномірно розподіляються у регіонах України. До діючих посадовців, зокрема до Президента, спікера парламенту та глави уряду, вищий рівень довіри демонструють зазвичай жителі західних, центральних та північно-східних регіонів. Представникам опозиції відносно більше довіряють жителі Сходу та Півдня. Стать, вік та соціально-професійна належність на сьогоднішній день, як правило, не справляють визначального впливу на схильність чи несхильність респондентів довіряти тим чи іншим політикам.

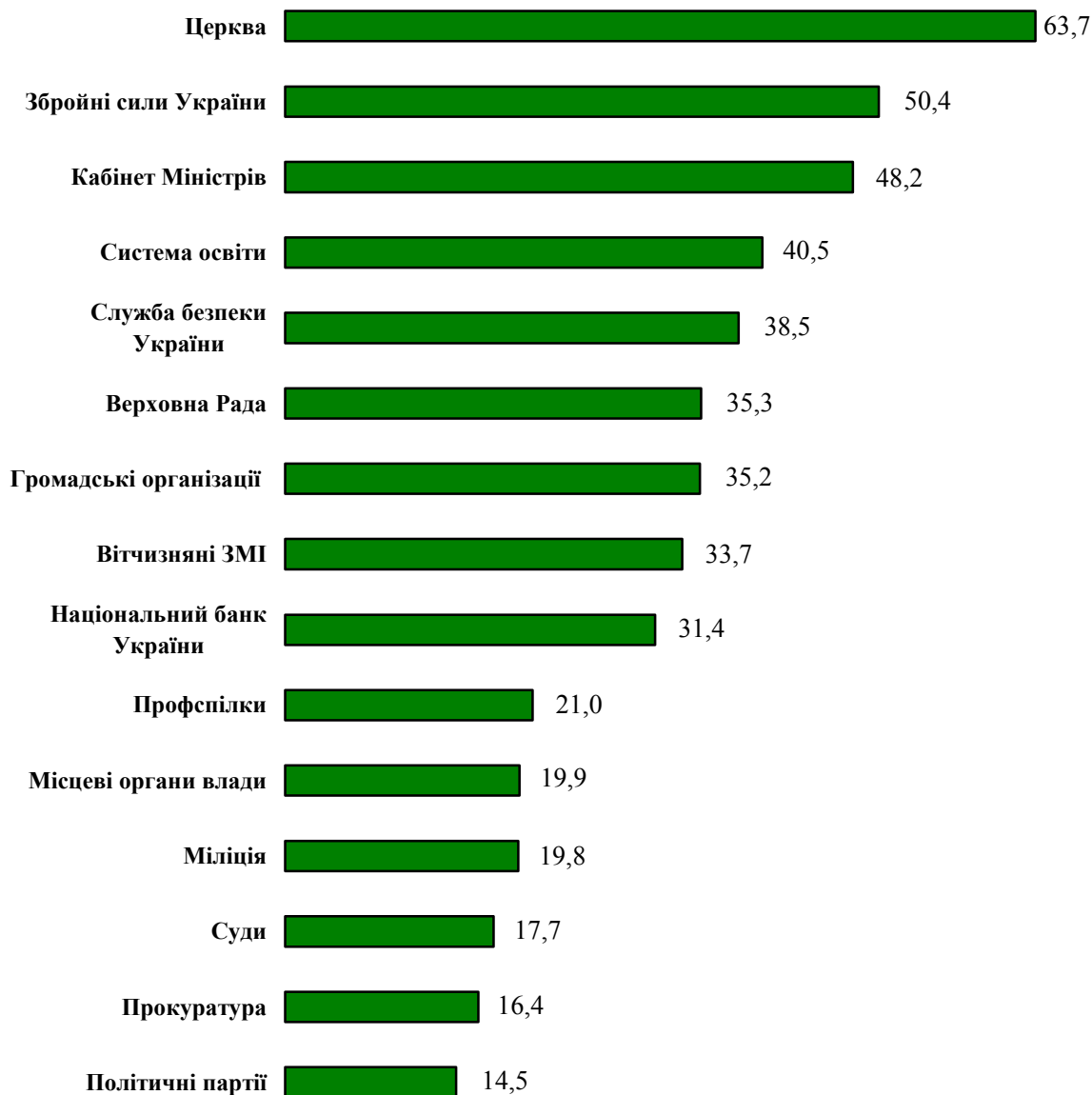
1.2. Довіра до владних структур та інших суспільних інститутів

Розподіл відповідей по вибірці в цілому

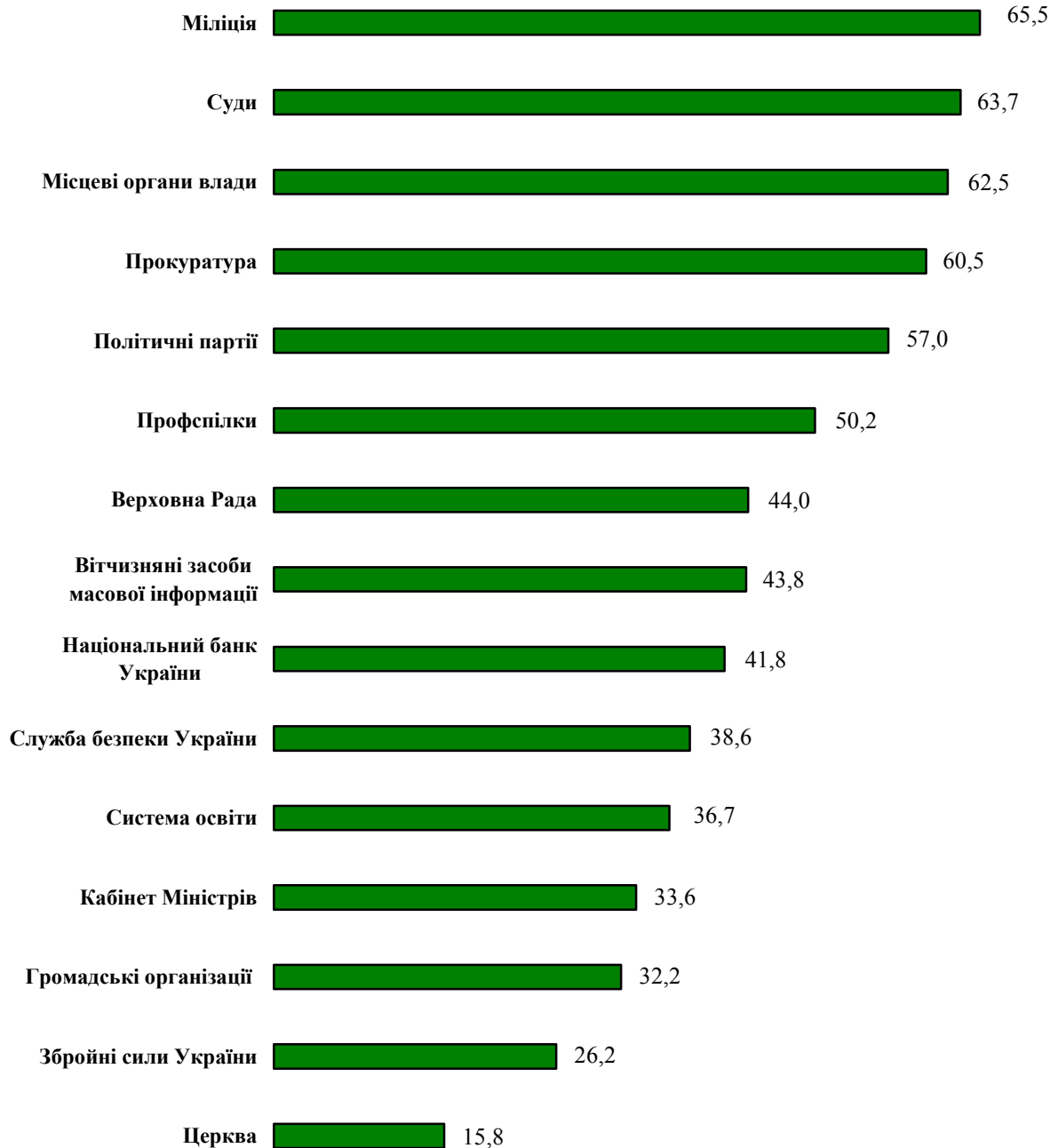
(за станом на першу декаду травня, у % до загальної кількості опитаних)

	Цілком довіряю	Скоріше довіряю	Скоріше не довіряю	Зовсім не довіряю	Важко відповісти
Верховна Рада	8,3	27,0	27,7	16,3	20,7
Вітчизняні засоби масової інформації	7,1	26,6	29,3	14,5	22,5
Громадські організації (жіночі, молодіжні і т.ін.)	8,7	26,5	19,8	12,4	32,6
Збройні сили України	17,3	33,1	15,3	10,9	23,4
Кабінет Міністрів	18,9	29,3	17,4	16,2	18,2
Міліція	6,5	13,3	29,9	35,6	14,7
Місцеві органи влади	4,5	15,4	32,3	30,2	17,6
Національний банк України	10,2	21,2	22,5	19,3	26,8
Політичні партії	2,9	11,6	35,1	21,9	28,5
Прокуратура	4,8	11,6	31,2	29,2	23,2
Профспілки	5,6	15,4	26,3	23,9	28,8
Система освіти	9,9	30,6	23,3	13,4	22,8
Служба безпеки України	12,6	25,9	20,4	18,2	22,9
Суди	4,8	12,9	31,0	32,7	18,6
Церква	32,0	31,7	7,9	7,9	20,5

Рейтинг довіри
(сума відповідей “цілком довіряю” та “скоріше довіряю”)

Рейтинг недовіри
(сума відповідей “зовсім не довіряю” та “скоріше не довіряю”)

*Інтегральний показник (+, -) рейтингу довіри
до владних структур та інших суспільних інститутів*

Церква	+47,9
Збройні сили України	+24,2
Кабінет Міністрів	+14,6
Система освіти	+3,8
Громадські організації	+3,0
Служба безпеки України	-0,1
Верховна Рада	-8,7
Вітчизняні ЗМІ	-10,1
Національний банк України	-10,4
Профспілки	-29,2
Політичні партії	-42,5
Місцеві органи влади	-42,6
Прокуратура	-44,1
Міліція	-45,7
Суди	-46,0

Примітка. Інтегральний показник (у відсотках) обчислюється так:

$$C_p = D - N,$$

де *D* – громадяни, які цілком довіряють та скоріше довіряють владній структурі чи суспільному інституту;

N – громадяни, які зовсім не довіряють та скоріше не довіряють владній структурі чи суспільному інституту.

Динаміка рейтингів владних структур та інших суспільних інститутів

	17–22 квітня 2003р.	28 червня – 3 липня 2003р.	1–5 вересня 2003р.	8–13 листопада 2003р.	9–13 лютого 2004р.	17–25 травня 2004р.	3–10 травня 2005р.
Кабінет Міністрів							
рейтинг довіри	15,7	14,6	15,2	14,1	15,5	14,9	48,2
рейтинг недовіри	63,7	65,2	64,6	67,7	66,4	66,6	33,6
інтегральний показник	-48,0	-50,6	-49,4	-53,6	-50,9	-51,7	+14,6
Верховна Рада							
рейтинг довіри	13,0	15,4	13,3	13,3	11,1	11,5	35,3
рейтинг недовіри	69,2	67,0	68,6	69,7	73,9	71,6	44,0
інтегральний показник	-56,2	-51,6	-55,3	-56,4	-62,8	-60,1	-8,7
Вітчизняні ЗМІ							
рейтинг довіри	32,2	27,8	26,5	26,8	27,1	26,1	33,7
рейтинг недовіри	47,8	53,2	52,9	53,5	53,3	55,2	43,8
інтегральний показник	-15,6	-25,4	-26,4	-26,7	-26,2	-29,1	-10,1
Політичні партії							
рейтинг довіри	11,4	11,3	9,0	9,7	8,9	10,5	14,5
рейтинг недовіри	65,1	65,9	69,0	68,0	67,6	68,3	57,0
інтегральний показник	-53,7	-54,6	-60,0	-58,3	-58,7	-57,8	-42,5

	17-22 квітня 2003р.	28 червня – 3 липня 2003р.	1-5 вересня 2003р.	8-13 листопада 2003р.	9-13 лютого 2004р.	17-25 травня 2004р.	3-10 травня 2005р.
Профспілки							
рейтинг довіри	22,1	22,8	20,9	18,7	19,4	20,7	21,0
рейтинг недовіри	57,9	58,2	58,3	58,7	58,7	59,0	50,2
інтегральний показник	-35,8	-35,4	-37,4	-40,0	-39,3	-38,3	-29,2
Місцеві органи влади							
рейтинг довіри	17,0	16,6	13,6	15,6	14,1	12,4	19,9
рейтинг недовіри	69,2	71,2	68,6	71,6	74,1	74,2	62,5
інтегральний показник	-52,2	-54,6	-55,0	-56,0	-60,0	-61,8	-42,6
Громадські організації							
рейтинг довіри	—	—	—	—	33,3	33,2	35,2
рейтинг недовіри	—	—	—	—	36,0	37,1	32,2
інтегральний показник	—	—	—	—	-2,7	-3,9	+3,0
Збройні сили України							
рейтинг довіри	37,3	36,6	37,1	37,7	39,7	31,0	50,4
рейтинг недовіри	40,2	42,8	40,9	40,4	37,7	48,0	26,2
інтегральний показник	-2,9	-6,2	-3,8	-2,7	+2,0	-17,0	+24,2

	17-22 квітня 2003р.	28 червня – 3 липня 2003р.	1-5 вересня 2003р.	8-13 листопада 2003р.	9-13 лютого 2004р.	17-25 травня 2004р.	3-10 травня 2005р.
Служба безпеки України							
рейтинг довіри	30,3	30,2	28,3	27,3	31,1	27,0	38,5
рейтинг недовіри	46,2	49,3	51,5	51,2	49,1	52,3	38,6
інтегральний показник	-15,9	-19,1	-23,2	-23,9	-18,0	-25,3	-0,1
Міліція							
рейтинг довіри	14,7	14,9	13,6	12,4	11,9	14,0	19,8
рейтинг недовіри	73,2	78,7	70,9	77,7	76,3	76,6	65,5
інтегральний показник	-58,5	-63,8	-57,3	-65,3	-64,4	-62,6	-45,7
Суди							
рейтинг довіри	13,9	15,3	13,4	12,3	14,2	15,3	17,7
рейтинг недовіри	72,3	70,3	69,6	71,5	69,6	70,7	63,7
інтегральний показник	-58,4	-55,0	-56,2	-59,2	-55,4	-55,4	-46,0
Прокуратура							
рейтинг довіри	15,4	16,5	15,3	13,2	16,1	17,7	16,4
рейтинг недовіри	66,5	65,8	66,7	67,7	66,1	64,7	60,5
інтегральний показник	-51,1	-49,3	-51,4	-54,5	-50,0	-47,0	-44,1

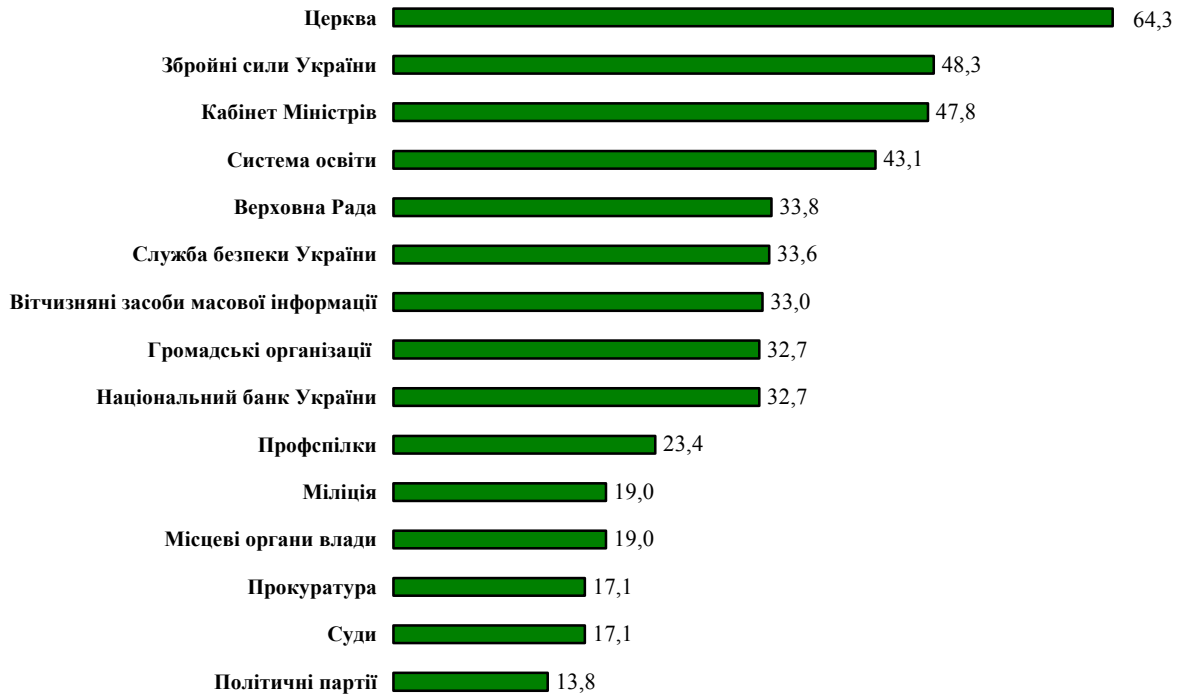
	17-22 квітня 2003р.	28 червня – 3 липня 2003р.	1-5 вересня 2003р.	8-13 листопада 2003р.	9-13 лютого 2004р.	17-25 травня 2004р.	3-10 травня 2005р.
Церква							
рейтинг довіри	56,2	55,0	55,5	55,5	57,1	57,4	63,7
рейтинг недовіри	25,0	24,4	22,6	23,3	22,8	23,9	15,8
інтегральний показник	+31,2	+30,6	+32,9	+32,2	+34,3	+33,5	+47,9
Система освіти							
рейтинг довіри	41,9	37,0	37,0	37,3	37,4	36,9	40,5
рейтинг недовіри	41,5	46,8	43,3	41,9	46,1	43,9	36,7
інтегральний показник	+0,4	-9,8	-6,3	-4,6	-8,7	-7,0	+3,8
Національний банк України							
рейтинг довіри	22,8	23,3	25,3	24,1	30,1	27,2	31,4
рейтинг недовіри	53,6	56,1	50,9	52,2	47,9	48,7	41,8
інтегральний показник	-30,8	-32,8	-25,6	-28,1	-17,8	-21,5	-10,4

Рейтинги довіри до владних структур та інших суспільних інститутів у регіональному розрізі
(сума відповідей “цілком довіряю” та “скоріше довіряю”)

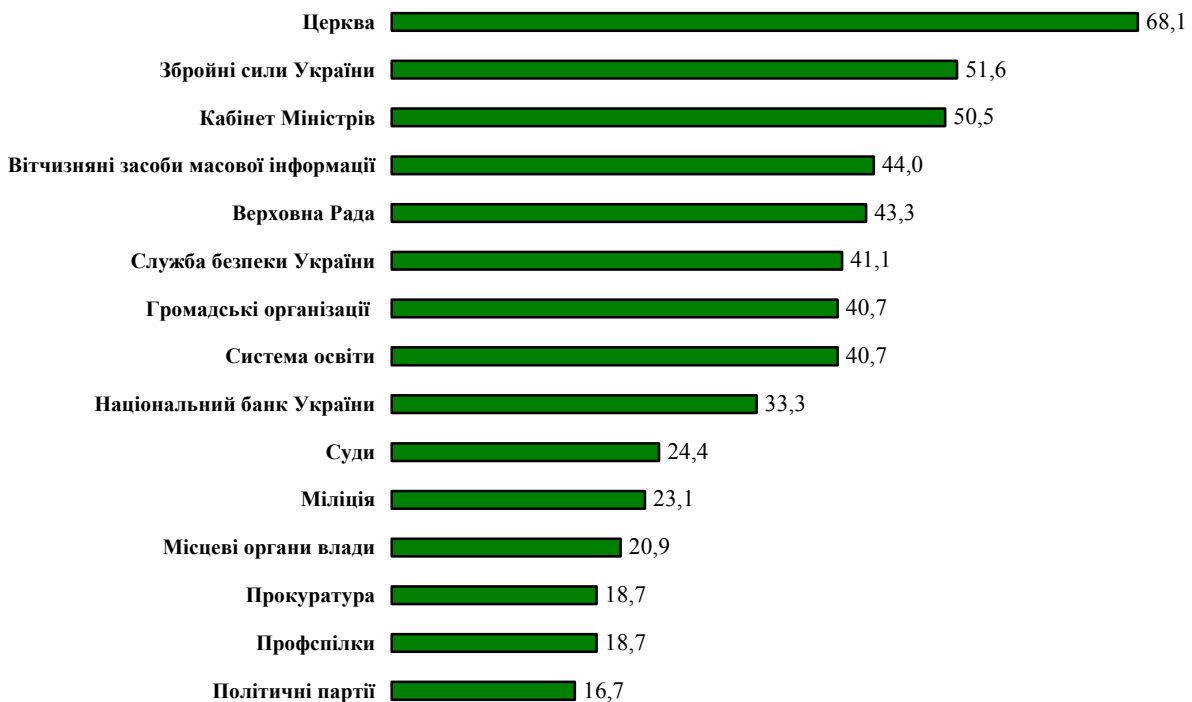
	АР Крим	Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	Схід (Дніпропетровська, Закарпатська, Львівська, Харківська області)	Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	Донбас (Донецька, Луганська області)	м. Київ
Верховна Рада	23,7	40,5	33,2	35,4	44,4	52,0	26,7	28,1	29,0
Вітчизняні ЗМІ	23,7	33,5	29,5	37,5	44,4	46,5	28,4	28,0	33,9
Громадські організації	22,0	35,5	36,6	37,5	41,9	30,4	31,6	36,6	35,5
Збройні сили України	53,4	48,0	50,5	55,8	59,7	54,9	47,4	41,8	51,6
Кабінет Міністрів	27,6	56,8	38,1	51,3	75,8	64,4	40,4	23,7	74,2
Місцеві органи влади	40,7	10,4	20,9	18,6	21,8	31,0	18,8	20,9	12,9
Міліція	25,4	17,7	22,7	17,7	24,4	28,4	16,4	13,5	17,7
Національний банк України	22,0	34,5	29,6	36,6	47,2	33,7	23,9	22,0	33,9
Політичні партії	23,7	14,9	13,6	14,3	9,8	10,9	16,2	17,9	9,8
Прокуратура	20,7	14,8	20,8	11,7	22,6	23,5	12,8	12,0	8,1
Профспілки	22,0	23,5	20,6	31,9	12,1	15,7	20,5	21,7	17,7
Система освіти	40,7	38,0	47,2	47,8	28,2	38,2	45,3	35,9	45,2
Служба безпеки України	28,8	41,4	36,7	37,2	51,6	45,1	31,6	35,1	33,9
Суди	35,6	11,8	21,0	16,8	29,8	22,5	15,4	8,9	11,3
Церква	48,3	62,7	57,7	59,8	78,2	62,7	59,8	71,7	62,9

Рейтинги довіри до владних структур та інших суспільних інститутів серед основних соціально-демографічних груп населення (сума відповідей “цілком довіряю” та “скоріше довіряю”)

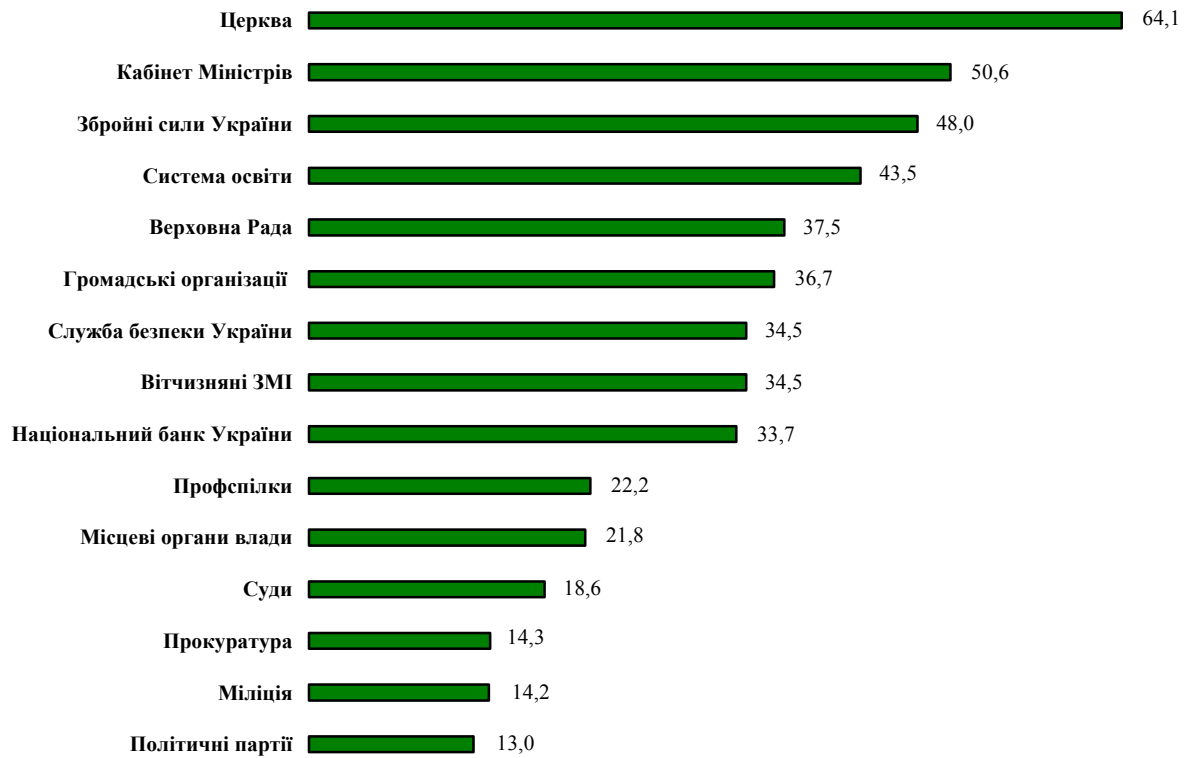
Серед робітників

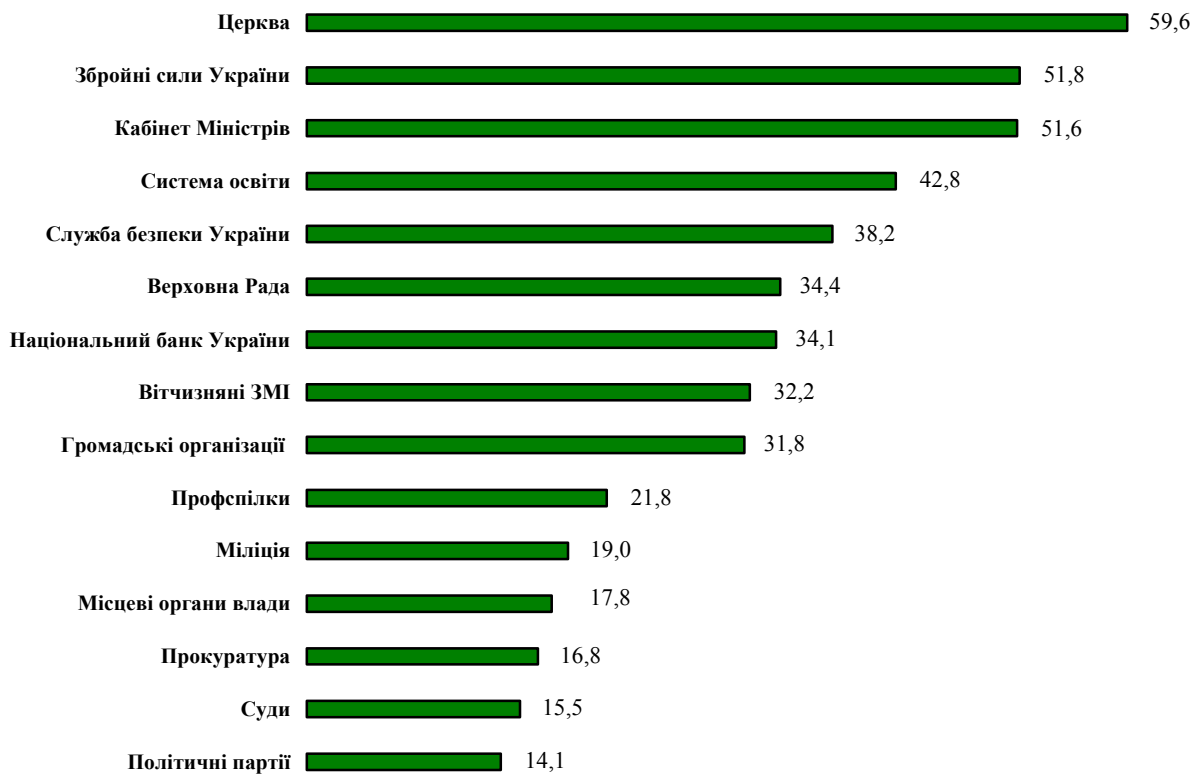
Серед селян

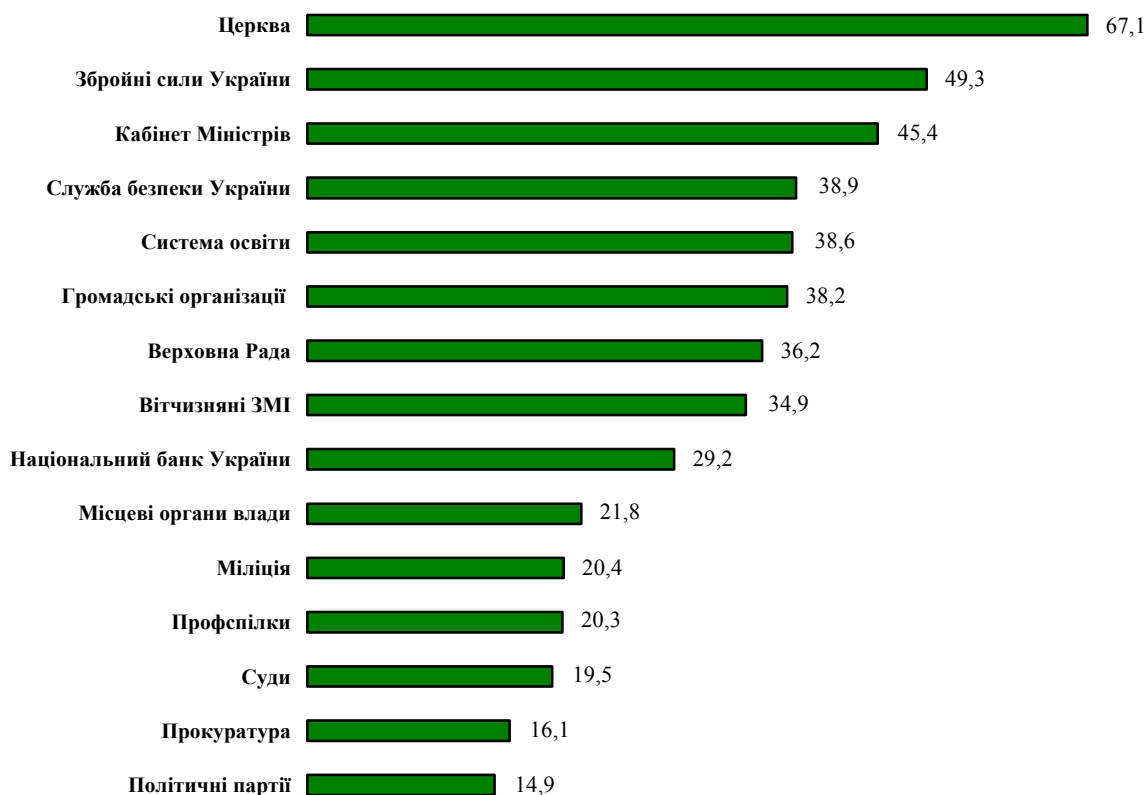
Серед службовців

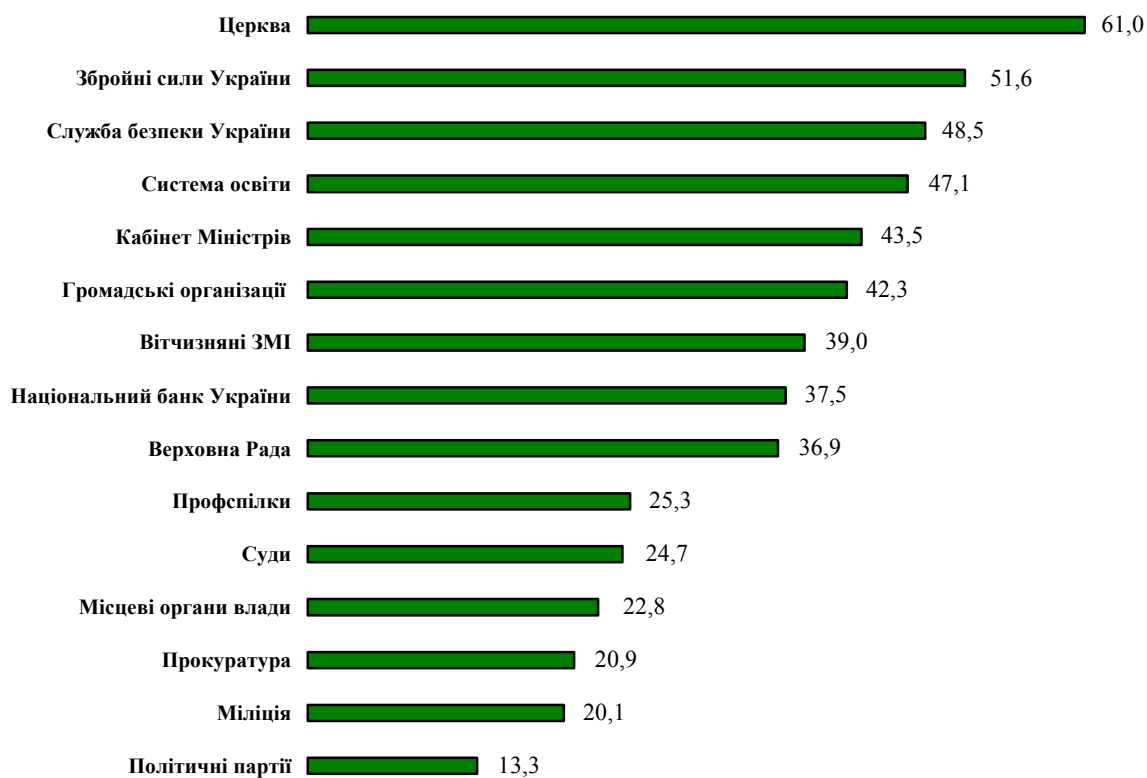
Серед чоловіків

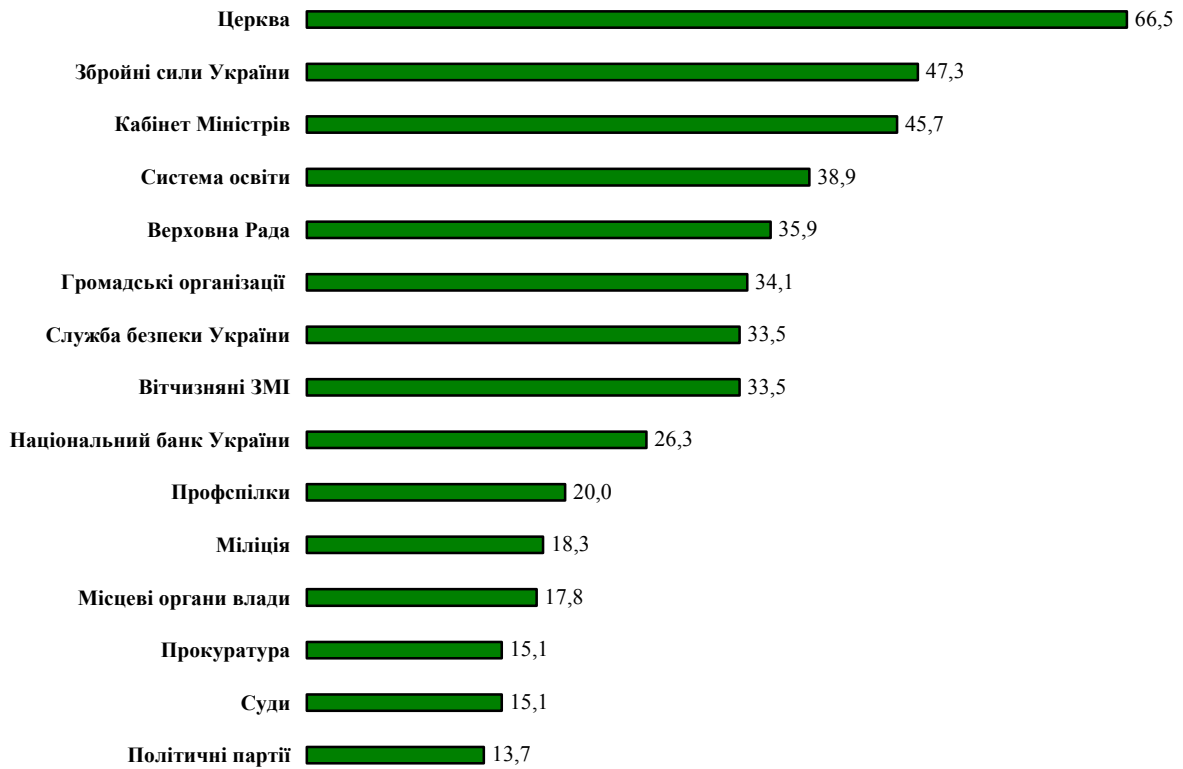
Серед жінок

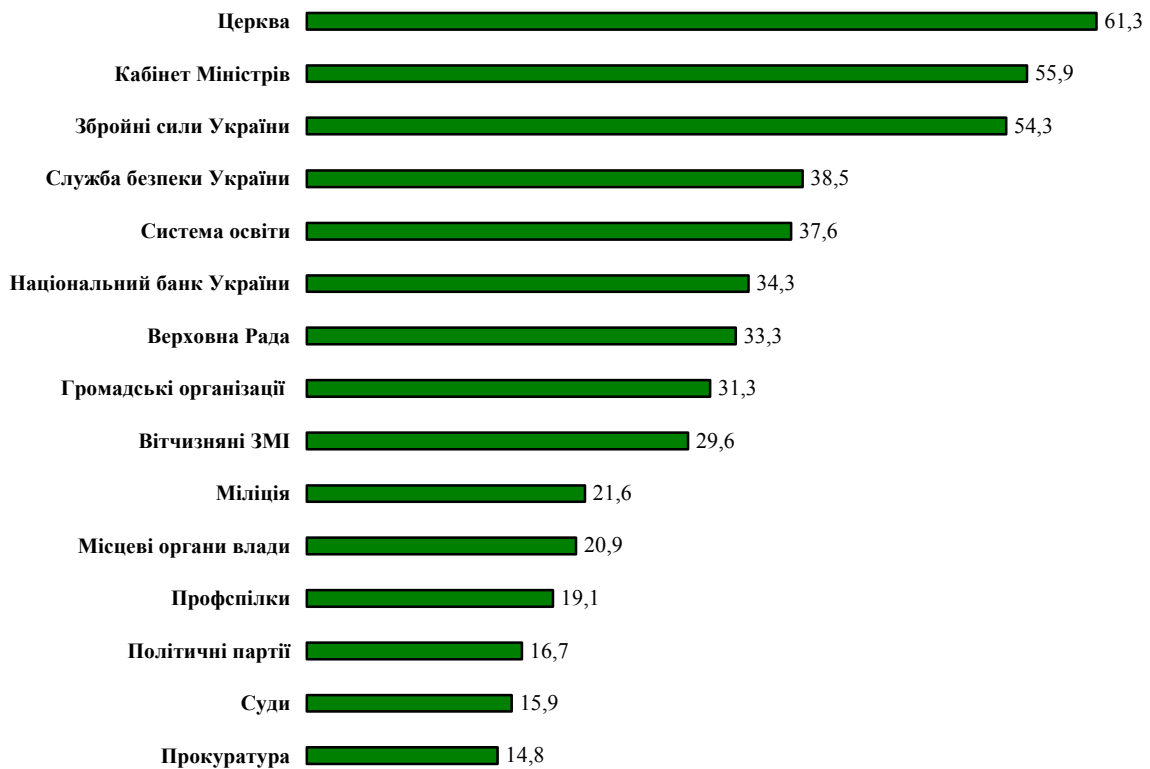
Серед молоді

Серед людей зрілого віку

Серед людей пенсійного віку

Резюме

- Серед суспільних інститутів найбільшою довірою громадян України традиційно користується церква. При цьому співвідношення показників довіри та недовіри до неї стало ще кращим, ніж рік тому. На момент опитування церкві цілком довіряли або скоріше довіряли, ніж не довіряли майже 64% респондентів, а тією чи іншою мірою не довіряли – лише близько 16%. Позитивний баланс довіри-недовіри, що було порушився в останні роки, відновили Збройні сили України та система освіти. Сумарний показник довіри Збройним силам становить 50,4%, недовіри – 26,2%; системі освіти – 40,5 та 36,7% відповідно.
- Уперше в історії незалежної України серед суспільних інститутів, яким населення більше довіряє, ніж не довіряє, посів місце центральний орган державної влади – Кабінет міністрів. Сумарний показник довіри до Уряду (48,2%) є вельми значним, хоча й помітно нижчим за особистий рейтинг Прем'єр-міністра. Тією чи іншою мірою не довіряють Кабінетові міністрів 33,6% опитаних.
- Підвищився також рівень довіри до Верховної Ради, Служби безпеки України, інших структур державної влади. Проте їм населення все ж поки що більше не довіряє, ніж довіряє. Так, довіру Верховній Раді висловили загалом ледь більше 35% респондентів, тоді як свою недовіру їй засвідчили 44%.
- Є підстави стверджувати, що перелом у ставленні громадян до влади, який відбувся після помаранчевої революції, потяг за собою **загальне підвищення рівня довіри в суспільстві**. Це спричинилося, зокрема, до зростання довіри до громадських організацій, вітчизняних засобів масової інформації тощо. При цьому хоча сумарний рейтинговий показник довіри, який мають громадські організації, є нині відносно невисоким (35,2%), він, однак, переважає відповідний показник недовіри (32,2%). Тобто громадяни загалом схильні сьогодні більше довіряти, ніж не довіряти громадським організаціям, що видається вельми істотним з погляду соціально-психологічних передумов становлення в Україні громадянського суспільства.
- Незважаючи на доволі високий особистий рейтинг довіри, що його має міністр внутрішніх справ Ю.Луценко, підпорядковані йому органи міліції, як і раніше, очолюють список суспільних інститутів, яким найбільше не довіряє населення (65,5% опитаних). Окрім того, аутсайдерами рейтингу народної довіри є суди, прокуратура, місцеві органи влади, політичні партії – цим інститутам відмовляє в довірі більш як половина респондентів.

Частина 2. МОНІТОРИНГ СТАВЛЕННЯ ГРОМАДЯН ДО РІШЕНЬ ТА ДІЙ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ, ВЕРХОВНОЇ РАДИ І КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ

2.1. Оцінка громадянами підсумків перших 100 днів Президента та Уряду

*Нині минає 100 днів від початку роботи структур нової влади.
Як Ви оцінюєте за цей період діяльність Президента України
В.Ющенка? (у %)*

однозначно позитивно	29.3	58.9
скоріше позитивно	29.6	
скоріше негативно	15.8	27.5
однозначно негативно	11.7	
мені це байдуже	2.2	
важко відповісти	11.4	

У регіональному розрізі:

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
АР Крим	28.8	52.5	5.1	13.6
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	73.8	15.3	2.2	8.7
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	48.4	33.0	4.2	14.4
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	67.3	14.2	—	18.5
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	83.9	6.5	1.6	8.0
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	77.5	11.8	—	10.7
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	53.1	31.0	1.8	14.1
Донбас (Донецька, Луганська області)	30.2	60.4	2.1	7.3
м. Київ	72.6	14.5	3.2	9.7

У віковому розрізі:

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
18—29 років	58.3	27.6	2.1	12.0
30—55 років	57.9	29.5	2.2	10.4
56 років і більше	61.0	24.4	2.5	12.1

За рівнем освіти:

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Вища освіта	57.4	32.5	2.3	7.8
Неповною вища та середня спеціальна освіта	59.2	26.7	1.4	12.7
Повна середня освіта	62.1	22.4	3.5	12.0
Неповна середня освіта	48.3	20.7	3.5	27.5

Як Ви оцінюєте за цей період діяльність Кабінету Міністрів на чолі з Ю. Тимошенко? (у %)

однозначно позитивно	29.1	58.1
скоріше позитивно	29.0	
скоріше негативно	16.0	28.1
однозначно негативно	12.1	
мені це байдуже	1.9	
важко відповісти	11.9	

У регіональному розрізі:

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
АР Крим	27.1	59.3	5.1	8.5
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	74.3	15.5	2.2	8.0
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	47.2	34.1	3.3	15.4
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	66.1	11.6	0.9	21.4
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	85.4	6.5	0.8	7.3
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	67.3	17.8	1.0	13.9
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	54.0	34.5	1.8	9.7
Донбас (Донецька, Луганська області)	31.0	57.4	0.5	11.1
м. Київ	73.3	11.7	3.3	11.7

У віковому розрізі:

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
18—29 років	55.4	28.9	2.1	13.6
30—55 років	56.2	29.7	2.2	11.9
56 років і більше	63.2	25.1	1.4	10.3

За рівнем освіти:

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Вища освіта	57.7	30.1	1.9	10.3
Неповною вища та середня спеціальна освіта	58.1	27.1	1.4	13.4
Повна середня освіта	61.0	26.3	3.1	9.6
Неповна середня освіта	43.9	29.8	1.7	24.6

Резюме

- Підсумки перших 100 днів діяльності Президента України В.Ющенко та Кабінету міністрів на чолі з Ю.Тимошенко більш або менш позитивно оцінюють 58–59% опитаних. Водночас більш або менш негативну оцінку першій стопенці Президента та Уряду дають, відповідно, 27,5 та 28,1% респондентів. Ці дані перебувають у межах персональних показників довіри і недовіри до глави держави та глави уряду і, судячи з усього, зумовлені саме ними.
- Найбільш позитивно діяльність як Президента, так і Уряду оцінюється в Галичині, центральних областях України та м.Києві, найбільш критично – на Донбасі та в АР Крим. Спостерігаються також слабо виражені тенденції менш критичного оцінювання діяльності Президента та Уряду з підвищенням віку респондентів та зниженням їх освітнього рівня.

2.2. Сприйняття населенням окремих рішень і дій Уряду, Національного банку, правоохоронних органів

Наприкінці березня Верховна Рада ухвалила фактично новий варіант Державного бюджету на 2005 р., запропонований урядом Ю. Тимошенко. Як, на Вашу думку, цей новий варіант Держбюджету вплине на рівень Вашого добробуту? (у %)

	2001р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р. (новий варіант)
вплине позитивно, сподіваюсь на зростання свого добробуту	20.1	16.2	11.3	26.4	39.4
вплине негативно, рівень мого добробуту знизиться	15.8	15.8	26.0	12.9	20.7
ніяк не вплине: в мене свій бюджет, а у держави — свій	36.5	34.8	32.4	26.2	15.3
інша думка	—	—	3.7	3.9	6.3
важко відповісти	27.6	33.2	26.6	30.6	18.3

Примітка. У 2001–2004 рр. ставилося запитання щодо проектів Державного бюджету, поданих, відповідно, урядами В.Ющенка, А.Кінаха, В.Януковича.

Чи задовольняють Вас ті кадрові зміни в керівництві Вашої області (району, міста), які відбулися після помаранчевої революції? (у %)

- цілком задовольняють 9.7
- частково задовольняють, частково – ні 35.5
- зовсім не задовольняють 27.9
- інша думка 3.6
- мені це байдуже 6.0
- важко відповісти 17.3

Розподіл відповідей на вказане вище запитання серед жителів АР Крим та областей України (у %):

	Цілком задовольняють	Частково задовольняють, частково – ні	Зовсім не задовольняють	Інша думка	Мені це байдуже	Важко відповісти
АР Крим	6.8	18.6	28.8	1.7	18.6	25.5
Вінницька	13.0	37.0	23.9	4.3	4.3	17.5
Волинська	4.2	37.5	33.3	4.2	—	20.8
Дніпропетровська	10.1	31.5	19.1	4.5	12.4	22.4
Донецька	4.0	30.2	45.2	1.6	2.4	16.6
Житомирська	5.9	41.2	35.3	2.9	5.9	8.8
Закарпатська	7.4	37.0	18.5	—	11.1	26.0
Запорізька	2.0	26.5	30.6	6.1	16.3	18.5
Івано-Франківська	18.7	40.6	18.8	3.1	—	18.8

Київська	6.4	42.5	19.2	4.3	2.1	25.5
Кіровоградська	3.3	53.3	36.7	—	—	6.7
Луганська	—	37.9	39.4	4.5	6.1	12.1
Львівська	15.9	44.4	27.0	3.2	—	9.5
Миколаївська	16.1	19.3	35.5	3.2	6.4	19.5
Одеська	10.7	48.2	21.4	3.6	7.1	9.0
Полтавська	9.5	28.5	23.8	11.9	4.8	21.5
Рівненська	25.0	46.4	14.3	—	—	14.3
Сумська	17.1	28.6	31.4	8.6	2.9	11.4
Тернопільська	10.7	50.0	21.4	—	3.6	14.3
Харківська	11.7	22.1	29.9	7.8	7.8	20.7
Херсонська	7.4	25.9	40.7	—	14.8	11.2
Хмельницька	8.3	47.2	22.2	2.8	5.6	13.9
Черкаська	20.0	40.0	28.6	—	2.9	8.5
Чернівецька	26.1	52.2	13.0	—	—	8.7
Чернігівська	8.3	33.3	22.2	—	—	36.2

Примітка. Дані по областях унаслідок недостатньої наповнюваності вибіркових сукупностей не є репрезентативними і тому можуть братися до уваги як суто орієнтовні.

Прем'єр-міністр України Ю.Тимошенко обіцяла до 1 травня знизити ціни на м'ясо. Як Ви вважаєте, чи виконала вона свою обіцянку? (у %)

- повністю виконала 3.9
- частково виконала, частково – ні 40.7
- зовсім не виконала 45.3
- важко відповісти..... 10.1

У регіональному розрізі:

	Повністю виконала	Частково виконала, частково – ні	Зовсім не виконала	Важко відповісти
АР Крим	—	27.1	57.6	15.3
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	4.3	50.2	38.5	7.0
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	2.8	33.6	47.7	15.9
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	5.4	42.0	39.3	13.3
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	3.2	52.4	29.0	15.4

Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	8.8	55.9	25.5	9.8
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	1.7	39.1	52.2	7.0
Донбас (Донецька, Луганська області)	1.6	21.0	74.2	3.2
м. Київ	11.3	54.8	25.8	8.1

У соціально-професійному розрізі:

	Повністю виконала	Частково виконала, частково – ні	Зовсім не виконала	Важко відповісти
Робітники	3.3	43.3	42.4	11.0
Працівники сільського господарства	3.3	46.7	41.1	8.9
Працівники сфери обслуговування	4.2	35.2	54.9	5.7
ІТП та службовці	4.0	40.7	47.0	8.3
Пенсіонери	3.7	45.7	38.9	11.7

А як Ви оцінюєте дії уряду Ю.Тимошенка щодо стабілізації ринку пального? (у %)

однозначно позитивно	17.7	46.6
скоріше позитивно	28.9	
скоріше негативно	15.7	29.6
однозначно негативно	13.9	
мені це байдуже	6.4	
важко відповісти	17.4	

Примітка. Розподіли відповідей респондентів на схожі запитання виглядали так:
Липень 2004 р.:

Як Ви оцінюєте дії уряду В.Януковича по стабілізації ситуації на ринку пального?

однозначно позитивно	4.3	22.9
скоріше позитивно	18.6	
скоріше негативно	21.4	39.3
однозначно негативно	17.9	
мені це байдуже	6.4	
важко відповісти	31.4	

Жовтень 2003 р.:

Останнім часом в Україні виникли труднощі з паливно-мастільними матеріалами, спостерігається підвищення цін на них. У зв'язку з цим Кабінет Міністрів ухвалив пакет заходів щодо стабілізації ринку нафтопродуктів. Як Ви вважаєте, чи будуть ефективними ці заходи?

- сподіваюся, що запропоновані Урядом заходи досить швидко дадуть належний ефект **13.0**
- на мою думку, сподіватися на те, що урядові заходи стабілізують ситуацію з паливом, немає підстав **50.0**
- інша думка..... **3.7**
- важко відповісти **33.3**

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відпо- вісти
АР Крим	17.0	40.7	17.0	25.3
Центр (Вінницька, Жито- мирська, Київська, Кірово- градська, Хмельницька, Черкаська області)	53.7	23.3	2.6	20.4
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	35.3	34.9	10.7	19.1
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	50.0	22.3	2.7	25.0
Галичина (Івано- Франківська, Львівська, Тернопільська області)	65.3	18.5	4.0	12.2
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	51.0	22.5	5.9	20.6
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	44.7	31.6	10.5	13.2
Донбас (Донецька, Луганська області)	36.1	46.6	4.7	12.6
м. Київ	70.5	14.7	4.9	9.9

У соціально-професійному розрізі (на момент останнього опитування):

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відпо- вісти
Робітники	46.7	29.5	4.3	19.5
Працівники сільського господарства	42.2	31.1	6.7	20.0
Працівники сфери обслуговування	38.6	34.3	8.6	18.5
ІТП та службовці	50.4	28.6	3.4	17.6
Пенсіонери	52.2	21.6	8.9	17.3

Як Ви поставилися до раптового падіння курсу долара стосовно гривні? (у %)

однозначно позитивно	13.8	32.4
скоріше позитивно	18.6	
скоріше негативно	18.6	36.8
однозначно негативно	18.2	
мені це байдуже	15.4	
важко відповісти	15.4	

У соціально-професійному розрізі:

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Робітники	32.2	34.1	15.4	18.3
Працівники сільського господарства	30.0	30.0	18.9	21.1
Працівники сфери обслуговування	35.2	42.2	9.9	12.7
ІТП та службовці	30.4	43.9	11.1	14.6
Пенсіонери	33.4	28.2	24.5	13.9

У регіональному розрізі:

	Позитивно (однозначно позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + однозначно негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
АР Крим	13.6	45.8	23.7	16.9
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	37.5	28.4	12.6	21.5
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	34.1	36.0	17.3	12.6
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	40.7	28.3	12.4	18.6
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	36.3	41.1	12.1	10.5
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	26.5	45.1	19.6	8.8
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	32.1	22.3	26.8	18.8
Донбас (Донецька, Луганська області)	24.1	52.4	12.0	11.5
м. Київ	40.3	35.5	4.8	19.4

Чи згодні Ви з наведеними нижче твердженнями? (у %)

• **Стрімке падіння долара та зміцнення гривні є позитивним сигналом, який свідчить про зміцнення вітчизняної економіки, стабільність ситуації в країні**

згоден	29.8
не згоден	36.5
важко відповісти	33.7

• **Знизивши курс долара стосовно гривні, влада зробила багатшими тих людей, які живуть на гривні**

згоден.....	27.5
не згоден	39.1
важко відповісти	33.4

• **Падіння курсу долара стосовно гривні збагатило російських нафтових магнатів. Таким чином українські урядовці розплатилися з ними за тимчасове зниження цін на пальне**

згоден	25.3
не згоден	16.0
важко відповісти	58.7

Значний резонанс у суспільстві викликав арешт голови Донецької облради Бориса Колеснікова, якого правоохоронці звинувачують у здирництві. На захист Колеснікова виступили В.Янукович, Н.Вітренко та інші опозиційні лідери, на думку яких його арешт є початком політичних репресій. Що з цього приводу думаєте Ви? (у %)

• затримання Колеснікова сприймаю як свідчення щирості намірів нової влади вести боротьбу з олігархами та кримінальним капіталом	37.6
• думаю, що справа Колеснікова є яскравим прикладом політичних репресій, розпочатих “помаранчевою” владою	22.1
• гадаю, вся ця історія є звичайною розбіркою мафіозних кланів, і мені однаково, хто з них кого тримає за ґратами	19.0
• інша думка	3.8
• важко відповісти	17.5

Примітка. Під час опитування, що проводилося у червні 2003 р., ставилося запитання:

У травні керівництво Лук’янівського СІЗО м. Києва відмовилося виконати рішення Апеляційного суду Київської області про закриття карної справи та звільнення у зв’язку з цим з-під варти колишніх керівників корпорації ЄЕСУ Геннадія Тимошенка, Євгенія Шаго, Лідії Сокольченко і Антоніни Болюри. Через це між народними депутатами, членами фракції БЮТ, і правоохоронцями сталася сутичка. Що Ви думаєте з цього приводу?

Реакція респондентів щодо перипетій навколо арешту близьких до нинішнього прем’єр-міністра осіб була такою:

• на мою думку, правоохоронці діяли правильно: випускати на свободу осіб, що підозрюються у розкраданні державних коштів в особливо великих розмірах і тривалий час були в розшуку, не можна	34.5
• утримування колишніх керівників корпорації ЄЕСУ під вартою через нові надумані звинувачення вважаю яскравим прикладом політичного тиску корумпованої влади на лідера опозиції Ю.Тимошенко та членів її фракції у Верховній Раді	13.7
• гадаю, вся ця історія із взяттям під варту та звільненнями з-під неї колишніх керівників ЄЕСУ є звичайною розбіркою мафіозних кланів, і мені однаково хто з них кого тримає за ґратами	27.2
• інша думка	2.1
• важко відповісти	22.5

У регіональному розрізі відповіді на запитання з приводу затримання Б. Колеснікова розподіляються так (у %):

	Затримання Колеснікова сприймаю як свідчення щирості намірів нової влади вести боротьбу з олігархами та кримінальним капіталом	Думаю, що справа Колеснікова є яскравим прикладом політичних репресій, розпочатих "помаранчевою" владою	Гадаю, вся ця історія є звичайною розбіркою мафіозних кланів, і мені однаково, хто з них кого тримає за ґратами	Інша думка	Важко відповісти
АР Крим	13.6	35.6	27.1	3.4	20.3
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	51.5	14.7	16.5	2.2	15.1
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	26.0	26.1	22.3	5.6	20.0
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	45.1	8.8	19.5	5.3	21.3
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	59.7	4.8	16.9	2.4	16.2
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	47.1	7.8	10.8	1.0	33.3
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	29.3	26.7	23.3	3.5	17.2
Донбас (Донецька, Луганська області)	15.2	50.8	21.5	4.2	8.3
м. Київ	61.3	8.1	9.7	8.1	12.8

Резюме

- Посилюється тенденція пов'язування громадянами надій на поліпшення свого життя з діяльністю органів влади, що намітилася ще в передвиборний період, за часів, коли уряд очолював В. Янукович. Це виявляється, зокрема, в ставленні респондентів до бюджетного процесу. Близько 40% з них сподіваються, що новий варіант Державного бюджету на 2005 рік, запропонований урядом

Ю.Тимошенко, позитивно вплине на рівень їхнього добробуту. Негативні очікування стосовно держбюджету висловлює майже вдвічі менше респондентів – 20,7%, а найпопулярнішу донедавна відповідь “у мене свій бюджет, а в держави – свій” вибрали лише 15%.

- Конкретні рішення та дії влади з вирішення гострих соціально-економічних проблем (ціни на м'ясо і бензин тощо) сприймаються населенням, як правило, менш позитивно, ніж діяльність посадових осіб, що є суб'єктами цих рішень та дій, у цілому. Причому в регіональному розрізі ставлення громадян до конкретних дій центральних органів влади перебуває в доволі жорсткій залежності від того, наскільки населення певного регіону довіряє чи не довіряє Президентові та Прем'єр-міністру. Це дає підстави припустити, що характер оцінки населенням діяльності нової влади визначається не стільки її конкретними діями, скільки загальним рівнем довіри, здобутим під час президентських виборів та помаранчевої революції.
- Найбільш неоднозначно сприймають громадяни кадрову політику нової влади. Цілком задоволені кадровими призначеннями у складі місцевого керівництва менше 10% опитаних, зовсім не задоволені — близько 28%, решта — частково задоволені та не задоволені або не змогли визначитись. Помітно вище, ніж загалом по Україні, невдоволення кадровими призначенням спостерігається передусім у Донецькій і Херсонській, а також Волинській, Житомирській, Запорізькій, Кіровоградській, Луганській, Миколаївській, Сумській областях.
- Скоріше негативно, ніж позитивно сприйняло населення здійснене Урядом та Національним банком зниження курсу долара. Причому рівень негативної оцінки цього кроку на заході України є майже таким самим, як і в АР Крим (приблизно 45% опитаних). А найбільше невдоволених зниженням курсу долара виявилось на Донбасі (52%), найменше – на півдні (крім АР Крим) – 22%.
- До затримання українськими правоохоронцями голови Донецької облради Б. Колеснікова схвально поставилися 37,6% опитаних. Обурюються з цього приводу 22% респондентів, які заявляють про початок політичних репресій з боку “помаранчевої” влади. На Донбасі таку точку зору поділяють 50,8% опитаних, підтримують арешт Б. Колеснікова 15,2%, вважають усю цю історію “звичайною розбіркою мафіозних кланів” 21,5%, решта – не визначились або мають іншу думку.

2.3. Громадська думка щодо конституційної реформи

Як відомо, умовою виходу з кризової ситуації у грудні 2004 р. стало одночасне ("пакетне") ухвалення Верховною Радою змін до закону про президентські вибори і конституційних змін, що вже цього року мають істотно обмежити повноваження новообраного Президента на користь Верховної Ради та Уряду. Нині в українському політикумі знову активізувалися дискусії стосовно конституційної реформи. Що з цього приводу думаєте Ви? (у %)

думаю, що конституційна реформа має бути проведена згідно з прийнятим Верховною Радою законом	19.2
вважаю, що конституційну реформу слід проводити, але на основі прийняття нового закону, а не того, який був нав'язаний старою владою.....	30.9
на мою думку, найближчими роками змінювати чинну Конституцію не потрібно, це призведе до кризових явищ у системі влади	20.0
інша думка	5.4
важко відповісти	24.5

У регіональному розрізі:

	Конституційна реформа має бути проведена згідно з прийнятим Верховною Радою законом	Конституційну реформу слід проводити, але на основі прийняття нового закону, а не того, який був нав'язаний старою владою	Найближчими роками змінювати чинну Конституцію не потрібно, це призведе до кризових явищ у системі влади	Інша думка	Важко відповісти
АР Крим	13.6	18.6	18.6	8.5	40.7
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	17.6	40.1	18.9	4.4	19.0
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	17.2	25.6	20.5	3.3	33.4
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	13.4	36.6	16.1	5.4	28.5
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	16.1	41.9	17.7	8.1	16.2

Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	15.8	31.7	21.8	4.0	26.7
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	22.3	31.2	18.7	6.3	21.5
Донбас (Донецька, Луганська області)	31.0	13.9	26.7	8.0	20.4
м. Київ	18.0	44.3	14.8	1.6	21.3

Чи підтримуєте Ви пропозицію Державного секретаря України О.Зінченка щодо проведення загальнонаціонального референдуму з питань конституційної реформи? (у %)

цілком підтримую	20.0	40.8
скоріше підтримую	20.8	
скоріше не підтримую	15.3	30.5
зовсім не підтримую	15.2	
мені це байдуже	5.2	
важко відповісти	23.5	

У регіональному розрізі:

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
АР Крим	52.5	17.0	11.9	18.6
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	40.9	26.5	4.8	27.8
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	36.5	28.4	6.2	28.9
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	36.6	26.8	3.6	33.0
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	62.1	19.4	2.4	16.1
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	29.0	41.0	6.0	24.0
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	33.6	37.2	6.2	23.0
Донбас (Донецька, Луганська області)	40.7	40.2	4.8	14.3
м. Київ	41.9	35.5	3.2	19.4

Резюме

- Переважна більшість громадян України не зацікавлена в здійсненні конституційної реформи у визначеному парламентом форматі. Лише 19,2% опитаних наполягають на тому, що вона має бути проведена згідно з прийнятим Верховною Радою в грудні 2004р. законом. Інші респонденти дотримуються думки, що конституційну реформу слід проводити на основі нового закону або найближчими роками не проводити взагалі, та не мають з цього приводу визначеної позиції. Навіть на Донбасі число прихильників здійснення конституційної реформи згідно з чинним законом не перевищує 31%.
- Понад 40% громадян, що взяли участь в опитуванні, більшою або меншою мірою підтримують пропозицію Державного секретаря України О. Зінченка щодо проведення загальнонаціонального референдуму з питань конституційної реформи. Не підтримують цієї пропозиції 30,5% опитаних. Таким чином, схоже, що в українському суспільстві громадська думка загалом складається на користь референдуму.

2.4. 60-річчя Перемоги та проблема УПА в оцінках громадян

Цими днями вивнюється 60-а річниця Перемоги над фашистською Німеччиною. Чи згодні Ви з тим, що український народ не меншою мірою, ніж російський, має підстави вважати себе переможцем у цій війні і таке ж саме право на визнання свого внеску у Перемогу з боку світового співтовариства? (у %)

цілком згоден	74.0	86.0
скоріше згоден	12.0	
скоріше не згоден	2.9	5.0
зовсім не згоден	2.1	
мені це байдуже	1.1	
важко відповісти	7.9	

У регіональному розрізі:

	Згоден (цілком згоден + скоріше згоден)	Не згоден (скоріше не згоден + зовсім не згоден)	Мені це байдуже	Важко відповісти
АР Крим	82.8	5.2	—	12.0
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	84.1	5.7	2.2	8.0
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	85.5	3.3	0.9	10.3
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	81.3	9.8	0.9	8.0
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	82.2	7.3	0.8	9.7
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	89.1	3.0	1.0	6.9
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	88.9	2.6	—	8.5
Донбас (Донецька, Луганська області)	89.9	4.8	1.1	4.2
м. Київ	90.4	3.2	1.6	4.8

Чи підтримуєте Ви вимоги ряду політичних сил визнати Українську повстанську армію (УПА) воюючою стороною у Другій світовій війні, а її воякам надати статус ветеранів війни? (у %)

цілком підтримую	22.0	33.5
скоріше підтримую	11.5	
скоріше не підтримую	12.8	42.7
зовсім не підтримую	29.9	
мені це байдуже	2.3	
важко відповісти	21.5	

Примітка. Розподіли відповідей респондентів на запитання цієї ж тематики виглядали так:
Вересень 2000 р. :

Як Ви ставитеся до вимог ряду політичних сил визнати Українську повстанську армію (УПА) воюючою стороною у Другій світовій війні, а її воякам надати статус ветеранів війни? (у %)

- позитивно, цей крок сприятиме національному примиренню..... 20.5
- негативно, це внесе ще більший розбрат у наше суспільство..... 43.4
- важко відповісти..... 36.1

Квітень 2002 р.:

Чи вважаєте Ви правильним урівняння в соціальних правах ветеранів національно-визвольного руху 40-50-х років, які не вчинили злочинів проти людяності, з учасниками Великої Вітчизняної війни? (у %)

однозначно правильно	15.5	28.4
скоріше правильно	12.9	
скоріше не правильно	13.9	40.4
зовсім не правильно	26.5	
важко відповісти	31.2	

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відпо- вісти
АР Крим	13.8	51.7	1.7	32.8
Центр (Вінницька, Жито- мирська, Київська, Кірово- градська, Хмельницька, Черкаська області)	38.3	34.4	2.6	24.7
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	31.9	47.4	1.9	18.8
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	28.3	46.0	1.8	23.9
Галичина (Івано- Франківська, Львівська, Тернопільська області)	71.0	13.7	1.6	13.7
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	33.3	31.4	4.9	30.4
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	31.0	46.5	2.6	19.9
Донбас (Донецька, Луганська області)	13.2	67.9	1.0	17.9
м. Київ	41.9	33.9	4.8	19.4

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
18—29 років	40.2	29.9	4.1	25.8
30—55 років	29.7	46.7	2.0	21.6
56 років і більше	33.9	46.7	1.4	18.0

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Вища освіта	29.2	51.7	1.6	17.5
Неповною вища та середня спеціальна освіта	36.1	39.6	2.3	22.0
Повна середня освіта	34.0	34.7	2.3	29.0
Неповна середня освіта	44.1	33.9	5.1	16.9

Резюме

- Переважна більшість опитаних (86%) ідентифікує український народ як переможця у Другій світовій війні й очікує на відповідне визнання його внеску в Перемогу над фашизмом з боку світової спільноти. Причому громадська думка в даному разі є максимально консолідованою та одноставною: у жодному з регіонів кількість громадян, які поділяють цю точку зору, не сягає нижче 80%.
- В українському суспільстві поки що не складається консенсус щодо визнання Української повстанської армії воюючою стороною у Другій світовій війні та надання їй воякам статусу ветеранів війни. Ці вимоги більшою або меншою мірою сьогодні підтримує третина респондентів, не поділяють їх близько 43% опитаних. Лише в Галичині кількість симпатиків УПА становить переважну більшість населення – 71%, в інших регіонах вона коливається від 13 до 38%.
- Порівняно, скажімо, з 2000 роком спостерігається певне зростання кількості громадян, котрі висловлюються за позитивне вирішення проблеми УПА. Проте кількість таких громадян зростає досить повільно, тоді як число їхніх противників залишається фактично сталим. Не вельми виразною є й вікова динаміка ставлення до проблеми УПА. Та найбільше ускладнює формування в суспільстві відповідної громадської думки, мабуть, та обставина, що ідея визнання УПА воюючою стороною та надання їй воякам статусу ветеранів війни здебільшого не знаходить підтримки серед людей з високим освітнім рівнем.

2.5. Громадська думка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України

Які з наведених нижче визначень найбільшою мірою відповідають Вашим уявленням про НАТО? (у %)

	Червень 2002 р.	Жовтень 2002 р.	Травень 2005 р.
найпотужніша та найвпливовіша військово-політична структура сучасності	27.3	26.0	25.6
світовий жандарм, що стоїть на сторожі інтересів найбагатших країн Заходу	27.1	24.0	23.5
агресивний військово-політичний блок	19.1	16.6	17.5
структура, що забезпечує мир та стабільність у Європі і в світі	18.5	21.9	15.7
миротворча організація	18.2	22.8	6.2
оборонний союз	16.7	18.3	7.7
організація, здатна ефективно здійснювати рятувальні та гуманітарні операції, ліквідовувати наслідки надзвичайних ситуацій, екологічних катастроф тощо	14.7	16.8	8.2
дієвий засіб боротьби з тероризмом	11.9	12.1	6.2
пережиток часів "холодної війни"	10.2	8.2	8.4
військово-політичний союз, що перебуває на грані розпаду	3.9	4.4	3.7
інше	1.3	1.1	1.8
важко відповісти	15.3	18.9	19.9

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки респонденти мали можливість обирати кілька варіантів відповіді.

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
найпотужніша та найвпливовіша військово-політична структура сучасності	26.6	26.4	23.6
світовий жандарм, що стоїть на сторожі інтересів найбагатших країн Заходу	18.1	23.3	28.0
агресивний військово-політичний блок	18.1	17.6	16.8
структура, що забезпечує мир та стабільність у Європі і в світі	16.4	14.4	17.3
миротворча організація	9.2	5.2	5.2
оборонний союз	9.6	7.2	7.1
організація, здатна ефективно здійснювати рятувальні та гуманітарні операції, ліквідовувати наслідки надзвичайних ситуацій, екологічних катастроф тощо	9.6	6.6	9.3
дієвий засіб боротьби з тероризмом	8.5	4.7	6.6
пережиток часів "холодної війни"	8.9	7.9	8.8
військово-політичний союз, що перебуває на грані розпаду	4.4	3.4	3.6
інше	2.4	1.8	1.4
важко відповісти	21.2	18.3	21.4

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Вища освіта	Неповна вища та середня спеціальна освіта	Повна середня освіта	Неповна середня освіта
найпотужніша та найвпливовіша військово-політична структура сучасності	27.0	25.3	24.6	25.0
світовий жандарм, що стоїть на сторожі інтересів найбагатших країн Заходу	24.2	22.5	22.7	28.3
агресивний військово-політичний блок	21.2	15.4	12.7	28.3
структура, що забезпечує мир та стабільність у Європі і в світі	17.7	16.8	12.7	8.3
миротворча організація	6.0	7.6	5.4	1.7
оборонний союз	9.0	8.1	6.5	3.3
організація, здатна ефективно здійснювати рятувальні та гуманітарні операції, ліквідовувати наслідки надзвичайних ситуацій, екологічних катастроф тощо	7.8	9.4	6.9	8.3
дієвий засіб боротьби з тероризмом	6.9	5.3	7.3	5.0
пережиток часів "холодної війни"	10.4	7.6	6.9	8.3
військово-політичний союз, що перебуває на грані розпаду	4.4	3.9	2.7	1.7
інше	1.8	2.1	1.2	3.3
важко відповісти	14.1	20.5	27.7	21.7

Під час нещодавнього саміту НАТО у Вільнюсі українська сторона заявила про намір через три роки стати членом цього альянсу. Коли б референдум щодо вступу України до НАТО проходив сьогодні, то як би Ви проголосували? (у %)

	Червень 2002 р.	Жовтень 2002 р.	Листопад 2002 р.	Квітень 2003 р.	Листопад 2003 р.	Травень 2005 р.
за вступ до НАТО	41.8	39.2	33.8	24.6	32.5	33.1
проти вступу до НАТО	31.8	26.4	39.6	43.1	37.6	46.7
не пішов би голосувати	26.4	34.4	26.6	32.3	29.9	20.2

Серед тих, хто взяв би участь у референдумі:

	Червень 2002 р.	Жовтень 2002 р.	Листопад 2002 р.	Квітень 2003 р.	Листопад 2003 р.	Травень 2005 р.
за вступ до НАТО	56.8	59.8	46.0	36.4	46.3	41.4
проти вступу до НАТО	43.2	40.2	54.0	63.6	53.7	58.6

У регіональному розрізі:

		За вступ до НАТО	Проти вступу до НАТО	Не голосував би
АР Крим	червень 2002 р.	29.9	42.3	27.8
	жовтень 2002 р.	31.4	27.5	41.2
	листопад 2002 р.	18.3	48.3	33.3
	квітень 2003 р.	10.7	50.0	39.3
	листопад 2003 р.	18.6	46.4	35.0
	травень 2005 р.	17.0	66.1	16.9
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	червень 2002 р.	40.7	32.7	26.6
	жовтень 2002 р.	43.7	21.3	35.0
	листопад 2002 р.	34.1	34.9	31.0
	квітень 2003 р.	25.2	39.8	35.0
	листопад 2003 р.	42.9	33.9	21.2
	травень 2005 р.	41.7	32.9	25.4
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	червень 2002 р.	30.4	44.0	25.6
	жовтень 2002 р.	34.9	34.9	30.2
	листопад 2002 р.	36.2	41.3	22.5
	квітень 2003 р.	18.7	44.4	36.9
	листопад 2003 р.	26.1	43.8	30.1
	травень 2005 р.	23.5	51.6	24.9
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	червень 2002 р.	40.9	29.8	29.3
	жовтень 2002 р.	41.6	15.2	43.2
	листопад 2002 р.	29.6	43.5	26.9
	квітень 2003 р.	28.4	41.3	30.3
	листопад 2003 р.	22.2	52.4	25.4
	травень 2005 р.	32.0	47.6	20.4
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	червень 2002 р.	64.0	11.8	24.1
	жовтень 2002 р.	61.0	5.9	33.1
	листопад 2002 р.	55.0	13.3	31.7
	квітень 2003 р.	43.0	25.6	31.4
	листопад 2003 р.	42.4	26.5	31.1
	травень 2005 р.	62.1	19.3	18.6
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька області)	червень 2002 р.	49.7	15.8	34.5
	жовтень 2002 р.	53.6	16.4	30.0
	листопад 2002 р.	39.6	33.3	27.1
	квітень 2003 р.	31.3	40.4	28.3
	листопад 2003 р.	40.1	15.6	44.3
	травень 2005 р.	39.4	41.4	19.2
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	червень 2002 р.	40.2	30.9	28.9
	жовтень 2002 р.	35.8	32.5	31.7
	листопад 2002 р.	33.3	43.3	23.3
	квітень 2003 р.	20.8	47.5	31.7
	листопад 2003 р.	34.7	34.7	30.6
	травень 2005 р.	31.0	46.6	22.4

		За вступ до НАТО	Проти вступу до НАТО	Не голосував би
Донбас (Донецька, Луганська області)	червень 2002 р.	40.6	32.5	26.9
	жовтень 2002 р.	28.4	42.7	28.9
	листопад 2002 р.	19.5	59.5	21.1
	квітень 2003 р.	16.6	55.1	28.3
	листопад 2003 р.	19.4	51.0	29.7
	травень 2005 р.	12.2	77.1	10.7
м. Київ	червень 2002 р.	47.6	45.6	6.8
	жовтень 2002 р.	27.1	21.4	51.4
	листопад 2002 р.	41.0	27.9	31.1
	квітень 2003 р.	34.4	41.0	24.6
	листопад 2003 р.	52.0	16.7	31.3
	травень 2005 р.	50.8	31.2	18.0

У віковому розрізі:

		За вступ до НАТО	Проти вступу до НАТО	Не голосував би
18-29 років	червень 2002 р.	45.3	25.5	29.2
	жовтень 2002 р.	41.7	20.4	37.9
	листопад 2002 р.	39.4	29.4	31.1
	квітень 2003 р.	30.9	28.6	40.5
	листопад 2003 р.	40.4	30.6	29.0
	травень 2005 р.	37.1	39.2	23.7
30-55 років	червень 2002 р.	42.8	29.4	27.8
	жовтень 2002 р.	39.6	25.7	34.7
	листопад 2002 р.	32.6	38.8	28.6
	квітень 2003 р.	23.7	44.4	31.9
	листопад 2003 р.	31.5	38.0	30.6
	травень 2005 р.	30.0	49.6	20.4
56 років і більше	червень 2002 р.	36.7	42.0	21.3
	жовтень 2002 р.	36.4	32.9	30.7
	листопад 2002 р.	31.1	48.8	20.2
	квітень 2003 р.	21.4	52.2	26.4
	листопад 2003 р.	27.3	43.1	29.6
	травень 2005 р.	34.4	48.3	17.3

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	За вступ до НАТО	Проти вступу до НАТО	Не голосував би
Вища освіта	32.7	50.9	16.4
Неповна вища та середня спеціальна освіта	34.5	45.3	20.2
Повна середня освіта	33.1	44.1	22.8
Неповна середня освіта	28.3	41.7	30.0

А як би Ви сьогодні проголосували на референдумі про вступ України до Європейського союзу? (у %)

	Листопад 2003 р.	Травень 2005 р.
проголосував би за вступ до Євросоюзу	56.1	57.5
проголосував би проти вступу до Євросоюзу	18.9	25.4
не пішов би голосувати	25.0	17.1

Серед тих, хто взяв би участь у референдумі:

	Листопад 2003 р.	Травень 2005 р.
за вступ до Євросоюзу	74.8	69.3
проти вступу до Євросоюзу	25.2	30.7

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	За вступ до Євросоюзу	Проти вступу до Євросоюзу	Не пішов би голосувати
АР Крим	42.4	40.7	16.9
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	66.2	17.1	16.7
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	50.9	29.0	20.1
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	64.2	19.8	16.0
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	78.1	7.3	14.6
Інші західні області (Волинська, Закар- патська, Рівненська, Чернівецька)	77.4	9.8	12.8
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	47.0	27.8	25.2
Донбас (Донецька, Луганська області)	34.2	51.6	14.2
м. Київ	67.2	16.4	16.4

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	За вступ до Євросоюзу	Проти вступу до Євросоюзу	Не пішов би голосувати
18–29 років	59.8	22.3	17.9
30–55 років	57.1	27.0	15.9
56 років і більше	56.1	25.6	18.3

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	За вступ до Євросоюзу	Проти вступу до Євросоюзу	Не пішов би голосувати
Вища освіта	56.8	29.3	13.9
Неповною вища та середня спеціальна освіта	59.4	23.0	17.6
Повна середня освіта	57.0	23.6	19.4
Неповна середня освіта	49.2	27.1	23.7

Резюме

- У суспільній свідомості українців склався доволі суперечливий образ НАТО. Достатньо сказати, що приблизно однакова кількість респондентів ідентифікує Північноатлантичний альянс як найвпливовішу військово-політичну структуру сучасності і як “світового жандарма”, агресивний військово-політичний блок. При цьому процеси поступового поліпшення образу НАТО, що виразно простежувалися, скажімо, у 2002 році, коли українське керівництво вперше офіційно заявило про свої євроатлантичні наміри, протягом останніх 2 – 2,5 років помітно призупинилися. Відтак сьогодні значно менше, ніж у 2002 році трапляється респондентів, котрі характеризують НАТО як миротворчу організацію, оборонний союз, структуру, здатну ефективно здійснювати рятувальні та гуманітарні операції, дієвий засіб боротьби з тероризмом.
- Деградація образу альянсу зумовлена не тільки рудиментами радянського минулого та передвиборною агітацією проросійських сил, як нерідко вважають, а й розчаруванням українців у діях самого НАТО, пов’язаних з так званим кольчужним скандалом, нездатністю відвернути війну в Іраку тощо. Про це переконливо свідчать попередні моніторингові “зрізи”, на які припадають “піки” різкого зменшення в Україні кількості симпатиків Північноатлантичного блоку.
- Нині в разі проведення референдуму з приводу вступу України в НАТО “за” проголосувало б понад 41%, “проти” – більше 58% українських громадян, схильних взяти участь у такому референдумі. Це співвідношення є набагато гіршим за те, що мало місце у 2002 році (порівняймо: тоді за вступ до НАТО могли проголосувати 59,8%, проти – 40,2% ймовірних учасників референдуму), проте воно не є аж настільки поганим, аби взагалі перекреслити євроатлантичну перспективу України. Слід лише пам’ятати, що вона залежить не тільки від українців та їхнього ставлення до альянсу, а й від дій та репутації останнього в світі.
- Не підлягає сумніву європейський вибір українських громадян. У разі проведення референдуму з приводу вступу України до Євросоюзу “за” проголосували б нині понад 69%, “проти” – менше 31% його ймовірних учасників. Симпатичні ЄС могли б виявитись у відносній меншості лише в АР Крим, південних областях та на Донбасі. Причому цей вибір не є результатом помаранчевої революції: у 2003 році за вступ до ЄС висловлювалося практично стільки ж респондентів, як і сьогодні.

2.6. Реакція населення на інші питання зовнішньої політики, оцінка українсько-російських відносин та перспектив СНД

У спільній заяві президентів В. Ющенко та Дж. Буша зазначається, що українська та американська сторони зобов'язуються "підтримувати просування свободи в таких країнах, як Білорусь і Куба". Чи підтримуєте Ви це положення спільної заяви? (у %)

цілком підтримую	15.8	29.8
скоріше підтримую	14.0	
скоріше не підтримую	15.1	37.3
зовсім не підтримую	22.2	
мені це байдуже	10.4	
важко відповісти	22.4	

Як відомо, візит прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко до Москви, що планувався на квітень, було відкладено за рекомендацією Президента В.Ющенка. Яке з наведених нижче суджень, на Вашу думку, відображає справжню причину відкладення візиту? (у %)

- візит Ю. Тимошенко відкладено у зв'язку з труднощами проведення посівної кампанії 13.3
- візит Ю. Тимошенко відкладено, аби не допустити її домовленостей з Кремлем щодо майбутніх виборів за спиною Президента В. Ющенка 7.1
- візит Ю. Тимошенко відкладено через побоювання, що її можуть заарештувати російські правоохоронці, оскільки кримінальну справу проти неї в Росії не закрито..... 47.1
- інша думка 4.0
- важко відповісти..... 28.5

У регіональному розрізі:

	Відкладено у зв'язку з труднощами проведення посівної кампанії	Відкладено, аби не допустити її домовленостей з Кремлем щодо майбутніх виборів за спиною Президента В. Ющенка	Відкладено через побоювання, що її можуть заарештувати російські правоохоронці, оскільки кримінальну справу проти неї в Росії не закрито	Інша думка	Важко відповісти
АР Крим	11.9	6.8	52.5	3.4	25.4
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	19.5	5.2	42.9	3.0	29.4
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	11.1	9.3	49.5	2.3	27.8

Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	18.6	10.6	36.3	4.4	30.1
Галичина (Івано- Франківська, Львівська, Терно- пільська області)	16.9	5.6	33.1	4.8	39.6
Інші західні області (Волинська, Закар- патська, Рівненська, Чернівецька)	10.8	2.9	41.2	2.0	43.1
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	12.9	4.3	54.3	3.5	25.0
Донбас (Донецька, Луганська області)	4.2	11.0	61.8	5.2	17.8
м. Київ	16.1	3.2	46.8	11.3	22.6

Російська прокуратура звинувачує Ю. Тимошенко разом з колишніми російськими чиновниками у розкраданні коштів міністерства оборони Росії. Як Ви вважаєте, чи повинна прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко дати свідчення російським слідчим у цій справі? (у %)

	Україна, травень 2005 р.	Росія, лютий 2005 р.
думаю, що так	49.8	74
думаю, що ні	30.0	12
важко відповісти	20.2	14

Примітка. Відповіді на це та наступні запитання зіставляються з результатами аналогічного опитування, проведеного Аналітичним центром Юрія Левади (Росія) на прохання “Української правди” (опитано 1600 респондентів).

Як Ви вважаєте, у разі, якщо Ю.Тимошенко не захоче давати свідчення російським слідчим, чи мають російські власті заарештувати її при перетині кордону, щоб змусити дати свідчення по цій справі? (у %)

	Україна, травень 2005 р.	Росія, лютий 2005 р.
думаю, що так	29.2	57
думаю, що ні	46.2	23
важко відповісти	24.6	20

Як Ви в цілому ставитеся нині до Росії (до України)? (у %)

	Україна, травень 2005 р.		Росія, лютий 2005 р.
дуже добре	25.8	71.3	72
в основному добре	45.5		
в основному погано	10.3	16.1	22
дуже погано	5.8		
важко відповісти	12.6		6

У регіональному розрізі (Україна):

	Добре (дуже добре + в основному добре)	Погано (в основному погано + дуже погано)	Важко відповісти
АР Крим	76.3	6.8	16.9
Центр (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська області)	67.1	18.9	14.0
Схід (Дніпропетровська, Запорізька, Харківська області)	79.0	9.8	11.2
Північний Схід (Полтавська, Сумська, Чернігівська області)	71.4	15.2	13.4
Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області)	32.8	49.2	18.0
Інші західні області (Волинська, Закарпатська, Рівненська, Чернівецька)	70.6	12.7	16.7
Південь (Миколаївська, Одеська, Херсонська області)	78.3	10.4	11.3
Донбас (Донецька, Луганська області)	91.7	6.2	2.1
м. Київ	55.7	19.7	24.6

Як би Ви оцінили нинішні стосунки між Україною та Росією? (у %)

	Україна, травень 2005 р.	Росія, лютий 2005 р.
дружні	7.5	7
хороші, добросусідські	13.0	18
нормальні, спокійні	27.4	33
прохолодні, напружені	41.1	35
ворожі	3.5	1
важко відповісти	7.5	6

У регіональному розрізі (Україна):

Дружні

**Хороші,
добросусідські**

**Нормальні,
спокійні**